

สารคดีสภา

ฉบับที่ 8 : ปีที่ 6 สิงหาคม 2541

ISSN 0858 - 6993

ถวายชัยกัตถุชลี

ภุชงคปยาดฉันท ๑๓

ประจรร้อยลตาสรรพ	ผล่านรับกวีกาณฑ์
ประณตเบื้องพระบาทมลายี	บรมวาทินีสยาม
ประชาการประสานกิจ	อุทิศบุญกุศลงาม
ถวายบาทพระนงราม	จวาร์ตนนารี
ประจบควาเฉลิมพระชนม์	นราตลกลมลปริตี
ถวายชัยกัตถุชลี	ณ แทบเบื้องพระบาทบงส์

วสันตติลลฉันท ๑๔

ฮาราชนารตนตรัย	อภิไชย ๓ จ้านง
ขอจูงพระศิววอนงค์	ลูประสงค์พระพรสวรรค์
มาตวแมนธมิธูระประสิทธิ	ลัสฤษฏ์นิมิตพลัน
เป็นหนึ่งในพระมาตุนิรัน -	- ตวไนไฟทสยาม
โดยมวลประชาชนนิกร	ปฏิธรรถารางนาม
สร้างสวรรค์อนันตนิยาม	ศุภวาทนิวัติชัย
เกิดเกียรติพระองค์กิตติกาจร	พิชพรบวรชัย
เป็นศรีประเสริฐวรพิไล	ประลุกาลนิรันตร์เทอญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า

"สารวุฒิสภา"

(นายประยอม ชองทอง - ร้อยกรอง)

วรรณคดี

สมเด็จพระญาณสังวร

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ความมีน้ำใจเป็นจุดเริ่มต้นของความดีทุกอย่างทั้งทางการให้ ทั้งปิยวาจา
เจรจาเป็นที่ชื่นชู้ชื่นใจ อุตถจริยาช่วยทำประโยชน์ สมนัดตตาคความวางตนเสมอต้น
เสมอปลาย ไม่ว่าจะเผชิญกับฐานะใดความเปลี่ยนแปลงใด ก็ให้น้ำใจเป็นทานได้เสมอ
ให้ปิยวาจาเสมอทำประโยชน์ให้เสมอ เต็มตามสติปัญญาความสามารถ ผลที่จะได้รับ
ก็คือจะสามารถผูกพันใจใคร ๆ ไว้ได้อย่างงดงาม นั่นก็คือจะเป็นที่รักของคนดี
ทั้งหลาย

คัดจากหนังสือ "แสงส่องใจ"

(ชั้นต้น ๑๔)

สารบัญ

วรรณกรรมคดี	3
แวดวงวุฒิ	5
สรุปผลการประชุมวุฒิสภา	7
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	10
บทความจากหนังสือรัฐธรรมนูญของเรา - รัฐธรรมนูญใหม่กับข้อห่วงใยเกี่ยวกับ คณะกรรมการการเลือกตั้ง - รัฐธรรมนูญใหม่กับการป้องกันการ การซื้อสิทธิขายเสียง	14
งานด้านกรรมมาธิการ	16
การจ่ายเงินแผ่นดินตามกฎหมายไทย (ตอน 1)	25
บทบาทของวุฒิสภา กับการแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศ	30
สรรสาระ : สารนาถ	32
เกร็ดภาษา : สนิทวรรษ - ศตวรรษ - ทศวรรษ	35
บอกข่าวต่างแดน	37
รัฐสภาประเทศแคนาดา	38

สารจากกองบรรณาธิการ

สารวุฒิสภาฉบับประจำเดือนสิงหาคม
ขอเริ่มด้วยข่าวที่น่ายินดีเป็นอย่างยิ่งของ คุณโสภณ
สุภาพษ์ สมาชิกวุฒิสภา ซึ่งได้รับรางวัลแมกไซไซ
สาขาบริการสาธารณะ นับเป็นคนไทยคนที่ 17
ที่ได้รับรางวัลอันทรงเกียรตินี้ พร้อมทั้งข่าวที่น่า
ชื่นชมของสมาชิกฯ ท่านอื่น ๆ ติดตามได้ใน
"แวดวงวุฒิ"

สำหรับความโงะหลงของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย ที่นำเสนอล่อเนื่องกันมา
ทุกฉบับนั้น ฉบับนี้ขอเสนอเรื่อง คณะกรรมการ
การเลือกตั้ง ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรใหม่ที่ทำหน้าที่
จัดการและควบคุมดูแลการเลือกตั้งทุกระดับ มี
ความเป็นอิสระและเป็นกลางทางการเมือง
พร้อมทั้งบทความจากหนังสือรัฐธรรมนูญของเรา
เรื่อง รัฐธรรมนูญใหม่กับข้อห่วงใยเกี่ยวกับคณะ
กรรมการการเลือกตั้งและเรื่องรัฐธรรมนูญใหม่กับ
การป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง และตามด้วย
บทความเรื่อง การจ่ายเงินแผ่นดินตามกฎหมายไทย
(ตอนที่ 1)

ส่วนงานด้านกรรมมาธิการเป็นเรื่องเกี่ยวกับการ
การดำเนินภารกิจต่าง ๆ ของคณะกรรมการการ
ต่างประเทศ ตามที่วุฒิสภามอบหมายในรอบปี
2540 ที่ผ่านมาและปิดท้ายงานด้านกรรมมาธิการ
ด้วยเรื่อง บทบาทของวุฒิสภากับการแก้ไขปัญหา
วิกฤติเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งรายงานโดยคุณวิชัย
โกสุวรรณจินดา โฆษกคณะกรรมการวิสามัญ
เพื่อศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาวิกฤติการณ์
ทางเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนั้นในคอลัมน์
สรรสาระ ท่านผู้อ่านจะได้ทราบถึงความสำคัญ
ของสถานที่แห่งหนึ่งในสมัยพุทธกาล ซึ่งใน
ปัจจุบันเรียกกันว่า "สารนาถ" และที่ขาดไม่ได้คือ
คอลัมน์เกร็ดภาษาพร้อมทั้งข่าวคราวต่าง ๆ จาก
ประเทศเพื่อนบ้านของเราในคอลัมน์บอกข่าว
ต่างแดน

คนไทยได้รับรางวัลแมกไซไซ

คณะกรรมการมูลนิธิ รามอน-แมกไซไซ ประกาศมอบรางวัลแมกไซไซ ประจำปี 2541 แล้ว คือ **นายโสภณ สุภาพงษ์** สาขาบริการสาธารณะ นับเป็นคนไทยคนที่ 17 ที่ได้รับ

รางวัลนี้

'โสภณ' อายุ 51 ปี เกิดเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2489 จบการศึกษาได้รับปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เริ่มทำงานครั้งแรกที่บริษัทเอสโซ่สแตนดาร์ด (ประเทศไทย) จำกัด เมื่อปี 2512 - 2523 ต่อมาในปี 2523 - 2528 ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ปัจจุบันดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา กรรมการผู้จัดการใหญ่บริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด และเป็นกรรมการของภาครัฐบาลอีกหลายตำแหน่ง อาทิ กรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กรรมการบริหารสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา กรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติ เลขาธิการมูลนิธิสื่อสร้างสรรค์ เขาเคยได้รับรางวัลพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เมื่อ 14 ต.ค. 2540 และรางวัลบุคคลดีเด่นแห่งชาติ สาขาพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จากนายกรัฐมนตรี เมื่อ 6 ก.ค. 2541 รางวัลที่ได้รับครั้งนี้ เป็นผลงานจากการเป็นผู้บุกเบิกแผนการตลาดในวงการค้าปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงไปสู่ภาคชนบทของประเทศ สามารถสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นเป็นอย่างมาก

ขอเริ่มข่าวในแวดวงวุฒิจบปีนี้ด้วยความชื่นชมยิ่ง จะไม่ชื่นชมและปลาทปลื้มได้อย่างไร เมื่อได้ข่าว "มูลนิธิรามอนแมกไซไซ" จากกรุงนิลาประเทศฟิลิปปินส์ ประกาศว่า ปีนี้มีคนไทยได้รับยกย่องและเลือกให้ได้รับรางวัลแมกไซไซ สาขาบริการสาธารณะ คือ **ส.ว.โสภณ สุภาพงษ์** กรรมการผู้จัดการบริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) นับเป็นคนไทยคนที่ 17 ที่ได้รับรางวัลอันมีเกียรติยศยิ่งนี้ ทั้ง ๆ ที่เพิ่งได้เข้ารับพระราชทานรางวัลบุคคลดีเด่นของชาติประจำปี 2540 จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อไม่นานมานี้ ปลื้มใจและดีใจด้วยเป็นอย่างยิ่งครับ...

ข่าวต่อมาก็น่าปลาทปลื้มไม่แพ้กัน เมื่อได้ข่าวว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มหาวิทยาลัย ประกาศเกียรติคุณว่า **นิสิตเก่าผู้มีผลงานดีเด่นในรอบ 50 ปี** ได้แก่ ศาสตราจารย์ **ดร. เกษม สุวรรณกุล** ประธานกรรมการการศึกษาและวัฒนธรรมของเรา ท่านเป็นนิสิตเก่ารุ่นที่หนึ่งของคณะฯ อดีตคณบดี, อดีตอธิการบดีจุฬายมายาวนาน อดีตนายกสภาจุฬาย อดีตรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยหลายสมัย และอดีตรัฐมนตรีอดีตรองนายกรัฐมนตรี ปัจจุบันเป็นนายกสภามหาวิทยาลัยต่าง ๆ หลายแห่ง เป็นการอุทิศชีวิตที่มีคุณค่าต่อประเทศชาติเกินจะพรรณนา...

ยินดีแต่ **ส.ว. สองท่าน** ที่เพิ่งเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คือ **พลตำรวจเอก ประชา พรหมนอก** ในสาขารัฐศาสตร์ กับ **พลตรี จารึก อารีราชการัญญ์** ในสาขาพลศึกษา ยินดีและปลาทปลื้มด้วยจริง ๆ

ส่วน 2 ท่านที่ได้รับเกียรติยศจากแดนไกล คือ **พลเอก มงคล อัมพรพิสิฏฐ์** ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ Legion of Merit (Degree of Commander) จาก พลเอก Shelton ประธานคณะเสนาธิการทหารร่วมสหรัฐ ณ กรุง-

วอชิงตัน ดี.ซี. เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคมที่ผ่านมา... นำภูมิโชนะครับ... ส่วน พลเอก เศรษฐา สุภานะจาโร ผู้บัญชาการทหารบกก็นำคณะไปประกอบพิธีสมโภช และอัญเชิญพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ไปประดิษฐาน ณ ศาลาไทย ตรงบริเวณที่พระองค์ท่านเคยเสด็จประเทศสวีเดน เมื่อ 100 ปีที่ผ่านมา

ยังไม่หมดครับ... ขอแสดงความยินดีแก่ พลอากาศเอก อีร์ซิลป์ คัมภีรญาณนนท์ ผู้บัญชาการกองบัญชาการยุทธทางอากาศ ที่ได้รับยกย่องเป็น นักบริหารดีเด่น ประจำปี 2541 สาขานักบริหารด้านการทหารจากมูลนิธิเพื่อสังคมไทย...

ในทำนองเดียวกัน ขอร่วมแสดงความยินดีแก่ ส.ว. พรเทพ พรประภา กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัทสยามกลการและนิสสันเซลล์ จำกัด ผู้อำนวยการโครงการ Think Earth ที่ได้รับโล่เกียรติยศจากกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะผู้ให้การสนับสนุนโครงการต่อต้านยาเสพติดในสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ... ทำดีเช่นนี้ ขอยินดีและชื่นชมครับ

ทำบุญกุศลอยู่เรื่อย ๆ ... ส.ว. สิริ เกวลินสฤษดิ์ รองประธานกรรมการตรวจรายงานการประชุมและพิจารณาเปิดเผยรายงานการประชุมลับ ในฐานะ 'ประธานกรรมการมูลนิธิร่วมพัฒนาแผ่นดินเกิด ลุ่มน้ำปากพนังสนองพระราชดำริ' ที่ลงนามชื่อขายเสามาเข็มเพื่อลงฐานรากอาคารพระตำหนักประทับแรมถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไครยยินดีร่วมการกุศลนั้น กระซิบถามท่านได้ทุกเมื่อ...

'หนึ่ง มกรา' เห็นว่า เป็นข่าวน่าที่คนทั่วไปควรได้ร่วมมือ จึงแอบนำมาเรียนในคอลัมน์นี้ครับผม...

ข่าวล้ามาด่วน... เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคมนี้ คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์ ประธานชมรมสมาชิกรัฐสภาสตรีไทย ได้ประกาศว่าที่ประชุมได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารชมรมฯชุดใหม่ ซึ่งในจำนวน 12 คนนั้น มีคุณหญิงนิรมล สุริยสัจย์ เป็นประธาน ส.ว. อรัญญา สุขนิล เป็นรองประธานคนที่ 2 .. ส.ว. ดร.ทักษิณา สนวนานนท์ เป็นเหรัญญิก ส่วนกรรมการอื่น ๆ มี ส.ว. กรองแก้ว อัครวสิน... คุณหญิงชนัดต์ ปิยะอุย... ส.ว. ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์ และ ส.ว. สุคนธ์ กาญจนาลัย... ล้วนคนเก่ง ๆ ถ้าเป็นภาษาสมัยใหม่เรียกว่า 'ดอกไม้เหล็ก'... ทั้งนี้ ขอเอาใจช่วยครับผม

ขอปิดท้ายข่าวเดือนนี้ด้วยข้อกฎหมายจากรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ในส่วนที่เกี่ยวกับวุฒิสภา เช่นเคย... คือ

'มาตรา 123 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภามีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นได้หนึ่งคน

การเลือกตั้งให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

ในกรณีที่จังหวัดใดมีสมาชิกวุฒิสภาได้มากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับจนครบจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีได้ในจังหวัดนั้น เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา'

**สรุปผลการประชุมของวุฒิสภา
ครั้งที่ 2 (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)
วันศุกร์ที่ 17 กรกฎาคม 2541**

ฯพณฯ ประธานวุฒิสภา นายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นประธานในที่ประชุม
ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1. รับทราบรายงานการตรวจสอบบัญชีและงบการเงินของกองทุนประกันสังคม ประจำปี 2539 ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และรับทราบเรื่องที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 ซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอแล้ว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 20 ปีที่ 2 ครั้งที่ 3 (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันศุกร์ที่ 26 มิถุนายน 2541

2. ให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว

ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวในวาระที่ 2 เรียงตามลำดับมาตราแล้วลงมติในวาระที่ 3 ให้แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ เพื่อส่งไปยังคณะรัฐมนตรีรับไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

ก่อนเลิกประชุม ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวน 29 คน เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 ตามข้อบังคับการประชุมฯ ข้อ 120

**สรุปผลการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ 3 (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)
วันศุกร์ที่ 24 กรกฎาคม 2541**

ฯพณฯ ประธานวุฒิสภา นายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นประธานในที่ประชุม
ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1. รับทราบผลการดำเนินการตามข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2540 และ

รับทราบเรื่องที่สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 20 ปีที่ 2 ลงมติเห็นชอบด้วยกับกรณีที่วุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้า พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. และลงมติไม่เห็นชอบด้วยกับกรณีที่วุฒิสภาให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ รวม 3 ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง พ.ศ. และพร้อมทั้งกำหนดจำนวนบุคคลที่จะประกอบเป็นคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้ง 3 ฉบับ ดังกล่าว สภาละ 10 คน ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 6 (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ 15 กรกฎาคม 2541

ในการนี้ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งกรรมการร่วมกันฝ่ายวุฒิสภา เป็น 2 ชุด ๆ ละ 10 คน โดยกำหนดให้ชุดแรกทำหน้าที่เป็นกรรมการร่วมกันฝ่ายวุฒิสภาเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสถาบัน

เทคโนโลยีปัญญา วัน พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ส่วนชุดที่ 2 กำหนดให้เป็นกรรมาธิการร่วมกันฝ่ายวุฒิสภาเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง พ.ศ.

2. เห็นชอบด้วยกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้วรวม 3 ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติทางหลวงสัมปทาน พ.ศ.

ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติเห็นชอบด้วยกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทั้งสามที่ละฉบับ พร้อมทั้งส่งให้คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การพาณิชย์และอุตสาหกรรม คณะกรรมาธิการการบริหาร และการยุติธรรม และคณะกรรมาธิการการปกครองรับไปพิจารณา ตามลำดับ โดยมีกำหนดการแปรญัตติตามข้อบังคับการประชุม

3. พิจารณารายงานการประชุมลับของวุฒิสภา พร้อมทั้งมีมติให้เปิดเผยรายงานการประชุมลับ เรื่องการแต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และมีมติไม่ให้เปิดเผยรายงานการประชุมลับ เรื่องการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการในคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518

นอกจากนี้ ที่ประชุมยังได้ลงมติตั้งคณะกรรมาธิการสามัญ จำนวน 11 คน เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามมาตรา 135 ของรัฐธรรมนูญ

สรุปผลการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ 4 (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันศุกร์ที่ 31 กรกฎาคม 2541

ฯพณฯ ประธานวุฒิสภา นายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นประธานในที่ประชุม
ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องที่สำคัญ คือ ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติเห็นชอบด้วยกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นพิจารณา มีจำนวน 25 คน กำหนดการแปรญัตติตามข้อบังคับฯ

อนึ่ง ก่อนเลิกประชุม ประธานในที่ประชุมได้ขอให้ที่ประชุมปรบมือ เพื่อเป็นเกียรติแก่ นายโสภณ สุภาพงษ์ สมาชิกวุฒิสภา ที่ได้รับมอบรางวัลแมกไซไซ สาขาบริการสาธารณะ ประจำปี 2541

**สรุปผลการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ 5 (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)
วันศุกร์ที่ 7 สิงหาคม 2541**

ฯพณฯ ประธานวุฒิสภา นายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นประธานในที่ประชุม
ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1. รับทราบเรื่องที่สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 20 ปีที่ 2 ลงมติไม่เห็นชอบด้วยกับกรณีที่วุฒิสภา
แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. และกำหนดจำนวนบุคคลที่จะประกอบเป็นคณะ
กรรมการร่วมกัน สภาละ 10 คน ที่ประชุมจึงได้ลงมติตั้งกรรมการร่วมกันฝ่ายวุฒิสภา เพื่อร่วม
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว

2. เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว คือ

2.1 ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ลำดับปริิณสัทธิ)

2.2 ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดพิทักษ์ทรัพย์ศาลอาญา พ.ศ. 2530 (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. (ยกเว้นอากรสิ่งของนำเข้าสำหรับคนพิการ)

ที่ประชุมได้พิจารณาแล้วลงมติในวาระที่ 1 เห็นชอบด้วยกับหลักการ และอนุมัติให้พิจารณาโดย
คณะกรรมการเต็มสภา ตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ จากนั้นจึงได้พิจารณาในวาระที่ 2 เรียงตามลำดับ
มาตราจนจบร่าง แล้วมีมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวที่ละฉบับ ตามลำดับ

นอกจากนี้ ที่ประชุมยังได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. และตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน 22 คน
ขึ้นพิจารณา กำหนดการแปรญัตติตามข้อบังคับการประชุม

**สรุปผลการประชุมของวุฒิสภา
ครั้งที่ 6 (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)
วันศุกร์ที่ 14 สิงหาคม 2541**

ฯพณฯ ประธานวุฒิสภา นายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นประธานในที่ประชุม
ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1. เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งคณะ
กรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว

ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวในวาระที่ 2 เรียงตามลำดับมาตราจนจบร่างแล้ว
ลงมติในวาระที่ 3 เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร

2. เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง พ.ศ. ตามร่างซึ่งคณะ
กรรมการร่วมกันพิจารณาเสร็จแล้ว

ก่อนเลิกประชุม ที่ประชุมยังได้อนุมัติให้คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. และคณะกรรมการการบริหารและการยุติธรรมซึ่งพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัต พ.ศ. ขยายเวลาการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ
ดังกล่าวออกไปเป็นกรณีพิเศษอีก 30 วัน

หมวด 6

ส่วนที่ 4

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา 136 คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกสี่คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 137 กรรมการการเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันเสนอชื่อ
- (3) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (4) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 106 หรือมาตรา 109 (1) (2) (4) (5) (6) (7) (13) หรือ (14)
- (5) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (6) ไม่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะห้าปีก่อนดำรงตำแหน่ง
- (7) ไม่เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา 138 การสรรหาและการเลือกประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้ง ให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้มีคณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งจำนวนสิบคน ซึ่งประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสี่คน ผู้แทนพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสี่คน ทำหน้าที่พิจารณาสรรหาผู้ที่มีคุณสมบัติตามมาตรา 137 ซึ่งสมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้ง จำนวนห้าคน เสนอต่อประธานวุฒิสภา โดยต้องเสนอพร้อมความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น มติในการเสนอชื่อดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(2) ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาสรรหาผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งจำนวนห้าคน เสนอต่อประธานวุฒิสภา โดยต้องเสนอพร้อมความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น

(3) การเสนอชื่อตาม (1) และ (2) ให้กระทำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุที่ทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวในกรณีที่คณะกรรมการสรรหาตาม (1) ไม่อาจเสนอชื่อได้ภายในเวลาที่กำหนดหรือไม่อาจเสนอชื่อได้ครบจำนวนภายในเวลาที่กำหนด ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาเสนอชื่อแทนจนครบจำนวนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องเสนอชื่อตาม (1)

(4) ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติเลือกผู้ได้รับการเสนอชื่อตาม (1) (2) และ (3) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในการนี้ให้ห้าคนแรกซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่า

กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการการเลือกตั้ง แต่ถ้าจำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งกล่าวมีไม่ครบห้าคน ให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรกนั้นมาให้สมาชิกวุฒิสภาออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนื่องกันไป และในกรณีนี้ ให้ถือว่าผู้ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบห้าคน เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ในครั้งนี้ถ้ามีผู้ได้คะแนนเสียงเท่ากันในระดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินห้าคน ให้ประธานวุฒิสภาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก

(5) ให้ผู้ได้รับเลือกตาม (4) ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้ง และแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ และให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป
มาตรา 139 กรรมการการเลือกตั้งต้อง

- (1) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
- (2) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือของราชการส่วนท้องถิ่น
- (3) ไม่ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด
- (4) ไม่ประกอบวิชาชีพอิสระอื่นใด

ในกรณีที่วุฒิสภาเลือกบุคคลตาม (1) (2) (3) หรือ (4) โดยได้รับความยินยอมของผู้นั้น ผู้ได้รับเลือกจะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อเมื่อผู้นั้นได้ลาออกจากตำแหน่งตาม (1) (2) หรือ (3) หรือแสดงให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนได้เลิกประกอบวิชาชีพอิสระดังกล่าวแล้ว ซึ่งต้องกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือก แต่ถ้าผู้นั้นมีได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพอิสระภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยได้รับเลือกให้เป็นกรรมการการเลือกตั้ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา 138 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 140 กรรมการการเลือกตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

กรรมการการเลือกตั้งซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการการเลือกตั้งซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา 141 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 137 หรือ มาตรา 139
- (4) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(5) วุฒิสภามีมติตามมาตรา 307 ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง
เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

มาตรา 142 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาว่ากรรมการการเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 137 หรือกระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา 139 และให้ประธานรัฐสภาส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่ากรรมการการเลือกตั้งผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งหรือไม่

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยไปยังประธานรัฐสภาและประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ให้นำบทบัญญัติมาตรา 97 มาใช้บังคับกับการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการการเลือกตั้งด้วย โดยอนุโลม

มาตรา 143 ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งตามวาระพร้อมกันทั้งหมด ให้ดำเนินการตามมาตรา 138 ภายในสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่มีการพ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระให้นำมาตรา 138 มาใช้บังคับกับการสรรหาและการเลือกกรรมการการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้น โดยอนุโลม ในกรณีนี้ ให้เสนอชื่อผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งต่อประธานวุฒิสภา เป็นจำนวนสองเท่าของผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่ง และให้วุฒิสภามีมติเลือก ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่มีการพ้นจากตำแหน่ง และให้ผู้ได้รับเลือกอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา 144 คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง

มาตรา 145 คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ออกประกาศกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมายตามมาตรา 144 วรรคสอง

(2) มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นตามกฎหมายตามมาตรา 144 วรรคสอง

(3) สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหา หรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา 144 วรรคสอง

(4) สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(5) ประกาศผลการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ

(6) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเรียกเอกสาร หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้อธิบายคำ ตลอดจนขอให้ศาล พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ การสืบสวน สอบสวน หรือวินิจฉัยชี้ขาด

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคล คณะบุคคล หรือผู้แทนองค์การเอกชน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย

มาตรา 146 ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่สั่งการตามมาตรา 145

มาตรา 147 คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการสืบสวน สอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงโดยพลันเมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(1) ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่ง คัดค้านว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(2) ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าก่อนได้รับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ใดได้กระทำการใด ๆ โดยไม่สุจริตเพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริตโดยผลของการที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดได้กระทำลงไป ทั้งนี้ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(3) ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการออกเสียงประชามติ มิได้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งคัดค้านว่าการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งใดเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งเสร็จแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องพิจารณาวินิจฉัยสั่งการโดยพลัน

มาตรา 148 ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา หรือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติ มีผลใช้บังคับ ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัว กรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวน เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือในกรณีที่จับในขณะที่กระทำความผิด

ในกรณีที่มีการจับกรรมการการเลือกตั้งในขณะที่กระทำความผิดหรือจับ หรือคุมขังกรรมการการเลือกตั้งในกรณีอื่น ให้รายงานไปยังประธานกรรมการการเลือกตั้งโดยด่วน และประธานกรรมการการเลือกตั้งอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้

(ต่อฉบับหน้า)

รัฐธรรมนูญใหม่กับข้อห่วงใยเกี่ยวกับ คณะกรรมการการเลือกตั้ง

จาก ... หนังสือรัฐธรรมนูญของเรา
สถาบันกฎหมายอาญา

ในอดีตที่ผ่านมา การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละครั้ง จะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการและดูแลการเลือกตั้งคือกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีเครือข่ายและกลไกที่มีความพร้อมในการจัดเตรียมการเลือกตั้งควบคุมการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยเรียบร้อย ไปจนถึงการนับคะแนนและประกาศผลการเลือกตั้ง ซึ่งกระทรวงมหาดไทยสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพพอสมควรเพราะมีหน่วยงานในสังกัดที่ควบคุมระบบทะเบียนราษฎร มีเจ้าพนักงานที่ประจำอยู่ทุกอำเภอเชื่อมโยงไปถึงระดับตำบลและหมู่บ้าน และมีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยโดยตรง

แต่อย่างไรก็ดีการที่กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานในสังกัดของฝ่ายบริหาร ก็อาจทำให้สาธารณชนมีความกังวลใจเกี่ยวกับความเป็นกลางของเจ้าพนักงาน ซึ่งบางครั้งถึงกับมีข้อครหาว่า มีความเอนเอียงไปตามผู้มีอำนาจทางการเมืองที่บริหารกระทรวงมหาดไทยในขณะที่มีการจัดการเลือกตั้งนั้น ซึ่งอาจทำให้เกิดคุณหรือโทษต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ทั้งในรูปแบบของการแบ่งเขตเลือกตั้งให้ได้เปรียบหรือเสียเปรียบกัน การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาจไม่ถูกต้อง ตลอดจนการใช้อิทธิพลเบี่ยงเบนให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการเลือกตั้งนั้น ซึ่งกรณีเหล่านี้อาจจะไม่ปรากฏแจ้งชัด แต่ความกังวลดังกล่าวก็อาจนำไปสู่ความคลางแคลงใจได้

ดังนั้น ในรัฐธรรมนูญใหม่จึงกำหนดให้ม็องค์กรใหม่ที่ทำหน้าที่จัดการและควบคุมดูแลการเลือกตั้งทุกระดับโดยเฉพาะ คือ คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นอิสระและเป็นกลางทางการเมือง (มาตรา 136 - 148) อันเป็นที่คาดหวังกันว่าในการเลือกตั้งครั้งต่อ ๆ ไปน่าจะเป็นที่เชื่อถือในความสุจริตและเที่ยงธรรมมากยิ่งขึ้น แต่เนื่องจากการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรใหม่ และในระยะเริ่มแรกก็อาจจะมีเครือข่ายที่ยังไม่สมบูรณ์ทั้งหมด อีกทั้งแม้ตามรัฐธรรมนูญได้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะสั่งการเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกหน่วยให้สนับสนุนในการจัดการเลือกตั้งได้ก็ตาม แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งก็มีได้เป็นผู้บังคับบัญชาที่จะให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐตามหน่วยงานต่าง ๆ ได้โดยตรง ข้ออันควรห่วงใยดังกล่าวจะคลี่คลายได้ก็แต่โดยอาศัยพลังจากประชาชนทุกหมู่เหล่าที่จะช่วยเหลือและสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้ครองแห่งความเป็นกลางและเป็นธรรมอันเริ่มต้นอย่างถูกต้องแล้วนี้ สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและความสำเร็จ

รัฐธรรมนูญใหม่กับการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง

การซื้อสิทธิขายเสียงเป็นปัญหาใหญ่ที่กีดขวางความสำเร็จและเหนี่ยวรั้งความเจริญของระบบประชาธิปไตย เพราะเมื่อต้องลงทุนซื้อเสียงเพื่อจะได้เข้าสู่การดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ทางการเมืองเวทีแห่งการเสนอตัวให้ประชาชนได้เลือกตั้งจึงย่อมกลายเป็นเวทีแห่งการเสนอเงินและผลประโยชน์ว่าจ้างให้ประชาชนเลือกตั้ง อันทำให้การเลือกตั้งถูกเบี่ยงเบนจากการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพื่อเป็นผู้แทนของประชาชนอันมีความหมายที่ยิ่งใหญ่นั้นไปเป็นเพียงการแข่งขันว่าจ้างมนุษย์ให้เป็นวัตถุในการลงคะแนน การซื้อเสียงจึงเป็นการลงทุนในลักษณะเดียวกันกับการค้าขายที่ผู้ลงทุนย่อมต้องหวังผลกำไรเมื่อซื้อเสียงได้สำเร็จจนได้เข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมือง ก็ย่อมจะแสวงหาผลประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ทางการเมืองนั้นเพื่อให้ได้เงินลงทุนที่ซื้อเสียงคืนไปจนถึงเพื่อให้ได้เงินลงทุนสะสมเตรียมการซื้อเสียง

สำหรับการเลือกตั้งครั้งต่อ ๆ ไปด้วย ดังนั้น หากการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรยังคงวนเวียนและอุดมไปด้วย การซื้อสิทธิขายเสียงแล้ว การเลือกตั้งนั้นก็จะมีคุณค่าอันใดต่อระบอบการปกครองและระบอบการ ปกครองก็จะดูเหมือนไม่มีคุณประโยชน์อันใดต่อประชาชนส่วนใหญ่ เพราะเป็นเพียงช่องทางให้กลุ่มคน ส่วนหนึ่งที่มีกำลังทุนซื้อเสียงไปแสวงผลประโยชน์ส่วนตัวเท่านั้น และนับวันความศรัทธาต่อระบอบการ ปกครองที่เรียกว่าประชาธิปไตยก็จะถูกกัดกร่อน อันจะเป็นข้อสมอ้างให้ระบอบการปกครองแบบอื่นที่ ประชาชนจะไม่มีโอกาสออกเสียงเลยเข้ามาแทนที่ ซึ่งจะทวีการย้ายสิทธิอันชอบธรรมของประชาชนยิ่งขึ้น ไปอีก

ด้วยเหตุนี้ในรัฐธรรมนูญใหม่ซึ่งมีกำเนิดจากเจตนารมณ์ที่จะปฏิรูปการเมืองไทย จึงได้จัดวางระบบ เพื่อป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงไม่ว่าจะโดยการกำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อันเป็นองค์กรที่เป็นอิสระและเป็นกลางทำหน้าที่จัดการและควบคุม ดูแลให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียง ประชามติ เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม การกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็น 2 ประเภท โดยให้มีสมาชิกที่มาจาก การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 400 คน และให้มีสมาชิกที่มาจาก การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ 100 คน ซึ่งในส่วนของ การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ พรรคการเมืองจัดทำขึ้นโดยประชาชนจะเลือกเพียงพรรคใดพรรคหนึ่งในส่วนนี้ และถือเขตประเทศเป็นเขต เลือกตั้งเดี่ยวนั้นน่าจะทำการซื้อสิทธิขายเสียงในส่วนนี้ทำได้ยากขึ้น ตลอดจนการกำหนดให้ในแต่ละ เขตเลือกตั้งดำเนินการนับคะแนนทุกหน่วยเลือกตั้งรวมกัน ณ สถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งแต่เพียงแห่งเดียวใน เขตเลือกตั้งนั้น ซึ่งจะทำให้บรรดาหัวคะแนนของนักการเมืองตรวจสอบการลงคะแนนของราษฎรในหมู่บ้านได้ยากขึ้น ล้วนเป็นมาตรการที่จะช่วยป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงได้ในระดับหนึ่ง นอกเหนือไปจาก การที่กฎหมายเลือกตั้งอันเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญจะต้องกำหนดให้การซื้อสิทธิขายเสียงเป็น ความผิดอาญา และมีโทษตามกฎหมายอยู่แล้ว ทำนองเดียวกับกฎหมายเลือกตั้งที่ผ่านมา

แต่อย่างไรก็ดี การป้องกันและขจัดการซื้อสิทธิขายเสียงไม่อาจฝากความหวังไว้กับเพียงระบบและ บทบัญญัติแห่งกฎหมายและรัฐธรรมนูญเท่านั้นได้เพราะผู้ที่จะถูกซื้อสิทธิ และผู้ที่จะตัดสินใจว่าจะยอม ขายเสียงหรือไม่ก็คือประชาชน ประชาชนจึงเป็นผู้กำหนดที่แท้จริงว่าจะให้มีการซื้อสิทธิขายเสียงอยู่ต่อไป หรือไม่ นักการเมืองที่ซื้อเสียงมักอาศัยข้ออ่อนด้อยของประชาชนที่ส่วนใหญ่มีความยากจน แต่ประชาชน ก็พึงระลึกว่าความยากจนไม่ควรเป็นเหตุผลในการที่จะยอมขายสิทธิขายเสียง เพราะหากท่านอ้างว่าท่าน ยากจนจึงได้ยอมขายสิทธิขายเสียงแล้ว คนที่ซื้อสิทธิซื้อเสียงจากท่านเมื่อได้เข้าไปดำรงตำแหน่งเป็นผู้แทน ราษฎรแล้วก็จะยิ่งทำให้ท่านยากจนยิ่งขึ้นเพื่อจะได้ซื้อสิทธิซื้อเสียงจากท่านในการเลือกตั้งครั้งต่อ ๆ ไปได้ ง่ายดายขึ้น อันจะเป็นวงจรให้ความทุกข์ยากของคนในชาติหมักหมมต่อไปอย่างไม่อาจเบาบางลง

งานด้านกรรมาธิการ

ผลการดำเนินงานของคณะกรรมาธิการสามัญ วุฒิสภา
ระหว่างวันที่ 16 กรกฎาคม 2541 ถึง 15 สิงหาคม 2541

คณะกรรมาธิการสามัญ/เรื่องที่พิจารณา	ประชุมคณะกรรมาธิการ จำนวน/ครั้ง	ประชุม อนุฯ คณะทำงาน จำนวน/ครั้ง	จัดสัมมนา	ศึกษาดูงาน ในประเทศ
1. คณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ - พิจารณาญัตติที่ได้รับมอบหมายจากวุฒิสภา เรื่อง ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า - สัมมนา เรื่อง ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า แห่งประเทศไทย	5		1	
2. คณะกรรมาธิการการคมนาคม - พิจารณาศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบสื่อสาร โทรคมนาคมของประเทศไทย	4			
3. คณะกรรมาธิการการคลัง การธนาคาร และสถาบันการเงิน - พิจารณามาตราและแนวทางในการฟื้นฟู เสถียรภาพทางการเงินและการคลังของประเทศ	6			
4. คณะกรรมาธิการการต่างประเทศ - พิจารณาศึกษาเรื่องเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศไทยกับนานาชาติและองค์การ ระหว่างประเทศ	5			
5. คณะกรรมาธิการการทหาร - พิจารณาเรื่อง การเดินทางไปเยี่ยมและรับฟัง สถานการณ์ชายแดนภาคใต้	1			
6. คณะกรรมาธิการการท่องเที่ยวและการกีฬา - พิจารณาติดตามการดำเนินการแข่งขัน กีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13	1			
7. คณะกรรมาธิการการบริหารและการยุติธรรม - พิจารณาศึกษาเรื่อง การจัดทำแผนพัฒนา การบริหารงานยุติธรรม ตลอดจนการปรับปรุง แก้ไขกฎหมายต่าง ๆ - พิจารณาร่าง พ.ร.บ.มาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ.	2 2			
8. คณะกรรมาธิการการปกครอง - พิจารณาศึกษาเรื่อง ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน, บทบาท ราชการส่วนภูมิภาคในอนาคตกับการกระจาย				

คณะกรรมการการสามัญ/เรื่องที่พิจารณา	ประชุมคณะ กรรมาธิการ จำนวน/ครั้ง	ประชุม อนุฯ คณะทำงาน จำนวน/ครั้ง	จัดสัมมนา	ศึกษาดูงาน ในประเทศ
อำนาจของรัฐ	2			
- พิจารณาร่าง พ.ร.บ.ทางหลวงสัมปทาน พ.ศ.	2			
- ดูงานมาเลเซีย - สงขลา				1
9. คณะกรรมาธิการการแรงงานและสวัสดิการสังคม				
- พิจารณารายละเอียดเรื่อง การเตรียมการจัด สัมมนาเรื่อง กฎหมายสวัสดิการสังคมเพื่อนำ ข้อมูลมาจัดทำรายงานของคณะกรรมาธิการ	1			
- เดินทางไปศึกษาดูงาน				1
- พิจารณารายละเอียดในการเตรียมการจัด สัมมนา เรื่อง กฎหมายสวัสดิการสังคม		1		
10. คณะกรรมาธิการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน				
- พิจารณาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการ ป้องกันและรับมือกับปัญหา y2k	1			
- พิจารณาปัญหาและอุปสรรคในการยกร่าง พ.ร.บ. วิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1			
- พิจารณาเกี่ยวกับญัตติของคณะกรรมาธิการ	3			
- เดินทางไปศึกษาดูงาน				1
11. คณะกรรมาธิการการศึกษาและวัฒนธรรม				
- พิจารณาศึกษาเรื่อง ความร่วมมือด้าน การศึกษาและวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน อาเซียนและนานาชาติ	1			
- พิจารณาร่าง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.	2			
12. คณะกรรมาธิการการเศรษฐกิจ การพาณิชย์และ อุตสาหกรรม				
- พิจารณาศึกษา เรื่อง การพัฒนาการค้าและ อุตสาหกรรมไทยให้เป็นเลิศในภูมิภาค: การ ศึกษาเฉพาะเรื่องให้สอดคล้องกับสภาวการณ์	6	9		
13. คณะกรรมาธิการการสาธารณสุข				
- พิจารณาข้อมูล เรื่อง การพัฒนาและการ ปรับปรุงกฎหมายสาธารณสุข	2			

คณะกรรมการสามัญ/เรื่องที่พิจารณา	ประชุมคณะ กรรมาธิการ จำนวน/ครั้ง	ประชุม อนุฯ คณะทำงาน จำนวน/ครั้ง	จัดสัมมนา	ศึกษาดูงาน ในประเทศ
- พิจารณาเรื่อง ปัญหาอาหารและยาที่มีผล กระทบต่อผู้บริโภค	1			
- พิจารณาแนวทางการรณรงค์กฎหมายเกี่ยวกับ การบริหารแพทย์ฉุกเฉิน	1			
14. คณะกรรมาธิการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ				
- พิจารณาศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็น การใช้เวลาของเด็กและเยาวชน	1			
- พิจารณาระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการ กำหนดแนวทางการดำเนินงานของคณะ กรรมาธิการ	3			
- พิจารณาศึกษาการวิเคราะห์บทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	1			
15. คณะกรรมาธิการสิ่งแวดล้อม				
- พิจารณาเรื่อง การจัดการมลพิษ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิด ผลในทางปฏิบัติ	5			
16. คณะกรรมาธิการตรวจรายงานการประชุมและ พิจารณาเปิดเผยรายงานการประชุมลับ				
- พิจารณาตรวจรายงานการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ 2, 3 (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ 12, 19 ธันวาคม 2540	6			

(อ่านต่อหน้า 23)

ภาพถ่าย

เยี่ยมชมคารวะ

บุคคลสำคัญชาวต่างประเทศเข้าเยี่ยมคารวะ ฯพณฯ ประธานวุฒิสภา นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ณ ห้องรับรองพิเศษ ชั้น 2 อาคารรัฐสภา 2 จำนวน 3 คณะ ดังนี้

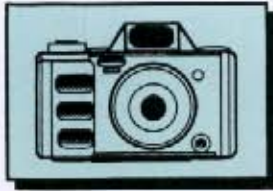
↑ วันจันทร์ที่ 20 กรกฎาคม 2541 เวลา 11.00 น. นางคริสต้า ราลด์ซิโอ - พลาท (Mrs. Christa Randzio - Plath) สมาชิกสภายุโรป ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทยเพื่อปรึกษาข้อราชการและในโอกาสนี้ ฯพณฯ ประธานวุฒิสภาได้เป็นเจ้าภาพเลี้ยงอาหารกลางวันเพื่อเป็นเกียรติแก่นางคริสต้า ราลด์ซิโอ - พลาท ณ ห้องอาหารดิเอ็มเพรส โรงแรมรอยัล พรินเซส ถนนหลานหลวง

← วันพฤหัสบดีที่ 6 สิงหาคม 2541 เวลา 10.30 นาฬิกา ฯพณฯ เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ประจำประเทศไทย นายโมฮะเหม็ด นะกี เอล กอตรีฟี (Mr. Mohamed Nagui El Ghatrifi) ในโอกาสกำลังจะพ้นหน้าที่

วันพฤหัสบดีที่ 6 สิงหาคม 2541 เวลา 11.00 นาฬิกา → ฯพณฯ เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี นายรี ซัม โร (Mr. Ri Sam Ro) ในโอกาสกำลังจะพ้นหน้าที่

ภาพถ่าย

กิจกรรมคณะกรรมการ

← วันจันทร์ที่ 27 กรกฎาคม 2541 เวลา 08.30 - 16.30 นาฬิกา - คณะกรรมการวิสามัญเพื่อศึกษาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายล้มละลาย วุฒิสภา ร่วมกับ กรมบังคับคดี สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยและสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จัดเสวนาเรื่อง "กระบวนการฟื้นฟูกิจการช่วยเศรษฐกิจได้จริงหรือ?" ณ ห้องรับรอง 1-2 ชั้น 3 อาคารรัฐสภา 2 [ดู](#)

วันที่ 18 - 19 กรกฎาคม 2541 คณะกรรมการการปกครอง วุฒิสภา เดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับเรื่อง ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในประเด็นปัญหาการดำเนินการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด ณ จังหวัดสงขลาและประเทศมาเลเซีย [ดู](#) →

↑ วันอังคารที่ 21 กรกฎาคม 2541 เวลา 08.00 - 16.30 นาฬิกา คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา ร่วมกับ กรมการค้าภายใน จัดการประชุมสัมมนาโต๊ะกลมเรื่อง 'ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย' ณ โรงแรมปรีซ์พาเลส กรุงเทพมหานคร [ดู](#) ↑

ภาพถ่าย

กิจกรรมคณะกรรมการ

วันที่ 21 - 23 กรกฎาคม 2541 คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน วุฒิสภา เดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการนำขยะมาใช้ประโยชน์ในด้านการผลิตกระแสไฟฟ้าและด้านการเกษตร ณ จังหวัดระยองและชลบุรี

วันพฤหัสบดีที่ 6 สิงหาคม 2541 เวลา 12.30 - 19.30 นาฬิกา คณะกรรมการวิสามัญศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ วุฒิสภา จัดเสวนาเรื่อง 'สรุปภาพรวมวิกฤตเศรษฐกิจไทยและแนวโน้มในระยะ 6 เดือนข้างหน้า' ณ ห้องรับรอง 1-2 ชั้น 3 อาคารรัฐสภา 2

ภาพถ่าย

กิจกรรมคณะกรรมการ

↑ วันจันทร์ที่ 10 สิงหาคม 2541 เวลา 10.00 - 12.00 นาฬิกา คณะอาจารย์และนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ศึกษาฐาน ณ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยรับฟังการบรรยายสรุปเกี่ยวกับการดำเนินงานของวุฒิสภาและงานด้านเอกสารของวุฒิสภา จากนางสาววรรณิ์ เกตุนุติ ผู้ช่วยเลขาธิการวุฒิสภา และตัวแทนจาก กอง/ศูนย์ที่เกี่ยวข้อง ณ ห้องรับรองพิเศษ ชั้น 2 อาคารรัฐสภา 2 หลังจากนั้น คณะฯ ได้เข้าชมพระที่นั่งอนันตสมาคม

← วันที่ 3 - 6 สิงหาคม 2541 คณะกรรมการการแรงงานและสวัสดิการสังคม วุฒิสภา เดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับสภาพแรงงานต่างด้าวและการใช้แรงงานในอุตสาหกรรมครอบครัว ณ จังหวัดระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ปัตตานีและสงขลา

กิจกรรม

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

↗ ด้วยในวันที่ 7 สิงหาคม ของทุกปีเป็นวันพีวันคล้ายวันสิ้นพระชนม์ของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ 'พระบิดาแห่งกฎหมายไทย' สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา นำพวงมาลาในนาม 'วุฒิสภา' และ 'ประธานวุฒิสภา' ไปถวายสักการะพระอนุสาวรีย์พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ หน้าตึกศาลอาญา สนามหลวง

ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ วุฒิสภา ระหว่างวันที่ 16 กรกฎาคม 2541 ถึง 15 สิงหาคม 2541

คณะกรรมการวิสามัญ	ประชุม, เดินทาง จำนวน/ครั้ง
1. คณะกรรมการวิชาการวิสามัญกิจการวุฒิสภา - พิจารณาร่าง พ.ร.บ.และกิจการวุฒิสภา	4
2. คณะกรรมการวิชาการวิสามัญศึกษาการใช้บังคับกฎหมาย - พิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองฯ	1
- พิจารณาศึกษาบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 224	2
- (คณะอนุฯ) พิจารณาร่างรายงานการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการใช้บังคับกฎหมาย	3
3. คณะกรรมการวิชาการวิสามัญพิจารณาศึกษาร่าง พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 - พิจารณาศึกษาร่าง พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2542	2
4. คณะกรรมการวิชาการวิสามัญเพื่อศึกษาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายล้มละลาย - พิจารณาศึกษาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายล้มละลาย	1
- พิจารณาสรุปผลการเสวนาเรื่อง "กระบวนการฟื้นฟูกิจการช่วยเศรษฐกิจได้หรือไม่?"	2
- จัดเสวนา เรื่อง กระบวนการฟื้นฟูกิจการช่วยเศรษฐกิจได้จริงหรือไม่?	1
6. คณะกรรมการวิชาการวิสามัญศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ - พิจารณาร่างรายงานการศึกษาของคณะกรรมการวิชาการวิสามัญฯ	5
- พิจารณาสรุปผลการศึกษาของคณะกรรมการวิชาการวิสามัญฯ	1
- จัดเสวนาเรื่อง สรุปภาพรวมวิกฤตเศรษฐกิจไทยและแนวโน้มในระยะ 6 เดือนข้างหน้า	1
7. คณะกรรมการวิชาการวิสามัญเพื่อศึกษาปัญหา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล - พิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้	2
- เดินทางไปศึกษาดูงาน	1
8. คณะกรรมการวิชาการวิสามัญศึกษาวิเคราะห์อำนาจของวุฒิสภาในการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ 1/2541 - พิจารณาเอกสารวิจัย ที่คณะผู้วิจัยดำเนินการเสร็จแล้ว	1
9. คณะกรรมการวิชาการวิสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ - พิจารณาข้อมูลและข้อคิดเห็นที่เกี่ยวข้องในกระบวนการสรรหาของคณะกรรมการสรรหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	2
10. คณะกรรมการวิชาการวิสามัญพิจารณาร่าง พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. - พิจารณาร่าง พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.	2
11. คณะกรรมการวิชาการวิสามัญพิจารณาร่าง พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. - พิจารณาร่าง พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ.	1

คณะกรรมการการต่างประเทศ

โดย กองกรรมาธิการ

คณะกรรมการการต่างประเทศ เป็นองค์กรหนึ่งของวุฒิสภาในการดำเนินการกิจต่าง ๆ ตามที่วุฒิสภามอบหมาย โดยมี ดร. อรุณ ภาณุพงศ์ เป็นประธานคณะกรรมการในรอบปี 2540 ที่ผ่านมานั้น คณะกรรมาธิการได้รับมอบหมายให้พิจารณาศึกษาญัตติ จำนวน 1 เรื่อง และร่างพระราชบัญญัติ จำนวน 2 ฉบับ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ก. ญัตติ เรื่อง การพิจารณาการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับนานาชาติ และองค์การระหว่างประเทศ ทั้งในด้านการเมืองเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง รวมทั้งปัญหาชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งคณะกรรมการได้เสนอรายงานการพิจารณาศึกษา (เมษายน 2539 - เมษายน 2540) โดยมีสาระสำคัญแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่หนึ่ง : สถานการณ์ต่างประเทศที่น่าสนใจ อันได้แก่ สถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป มหาอำนาจประเทศเพื่อนบ้าน และองค์การระหว่างประเทศ

ส่วนที่สอง : สถานการณ์ที่เป็นกรณีศึกษา อันได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของฮ่องกง ไทย-สหรัฐอเมริกา ไทย-สหประชาชาติ และการนำไม้เข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน

ซึ่งในรายงานการพิจารณาศึกษาดังกล่าว คณะกรรมาธิการได้เสนอข้อสังเกตที่สำคัญได้แก่

1. การเตรียมการด้านเศรษฐกิจ โดยปรับเปลี่ยนนโยบายในการ Look West พัฒนาการศึกษาภาษาที่สองให้กับบุคลากรของชาติ การนำผลวิจัยมาใช้ประโยชน์ และอื่น ๆ

2. การส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงและความร่วมมือในภูมิภาค ประเทศไทยควรสนับสนุนให้เกิดสันติภาพอันจะส่งผลดีต่อประเทศชาติและภูมิภาคโดยรวม หากจะได้พิจารณาในทางภูมิศาสตร์แล้ว ไทยมีศักยภาพที่จะพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคได้

3. การแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมและประสานความสัมพันธ์ด้านเชื้อชาติ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งจะส่งผลต่อความร่วมมือทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

4. การส่งเสริมทางด้านการประชาสัมพันธ์ของประเทศ ควรสร้างความเข้าใจระหว่างหน่วยงานของรัฐ เอกชน สื่อมวลชนให้ชัดเจน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติ รวมทั้งการพัฒนา นโยบายด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความ

เข้าใจที่ถูกต้องจากนานาประเทศ

5. หน่วยงานอิสระในการดูแลผลประโยชน์ของชาติ เพื่อกำหนดนโยบายของประเทศให้ชัดเจนโดยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ซึ่งต้องเป็นหน่วยงานอิสระในการกำหนดยุทธศาสตร์ของประเทศโดยรวม

6. นโยบายต่างประเทศของไทย รัฐบาลมักดำเนินนโยบายในเชิงรับ ควรมีการพิจารณาให้คณะกรรมการต่างประเทศ วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรช่วยสนับสนุน ในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของประเทศในบางลักษณะ

รายงานฉบับดังกล่าว วุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบและส่งต่อไปยังรัฐบาล โดยคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปแล้ว

ข. ร่างพระราชบัญญัติ อันได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และ ร่างพระราชบัญญัติโอนอำนาจหน้าที่และกิจการบริหารบางส่วนของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการต่างประเทศ ไปเป็นของกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. ซึ่งร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการโดยละเอียด รอบคอบ และที่ประชุมวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบแล้ว ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ในปัจจุบัน ประเทศไทยได้ประสบปัญหาเศรษฐกิจ และได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง จนต้องขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) คณะกรรมาธิการได้ให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าวอย่างมาก มีการติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด และได้เชิญผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาชี้แจงแสดงความคิดเห็นเป็นระยะๆ มาตลอด ซึ่งคณะกรรมการ ได้มีการเตรียมการและดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย โดยกำหนดกรอบโดยกว้างในการพิจารณาศึกษา เป็นเรื่อง ๆ ดังนี้

1. สถานภาพแห่งชาติ (Status of the Nations)
2. ไทยกับบทบาทในอาเซียน
3. สถานการณ์ที่เป็นกรณีศึกษา

โดยคณะกรรมการอยู่ระหว่างการพิจารณาในรายละเอียด และจะได้สรุปผลการพิจารณาศึกษาเพื่อเสนอให้วุฒิสภาได้พิจารณาในโอกาสต่อไป ●

การจ่ายเงินแผ่นดินตามกฎหมายไทย (ตอนที่ 1)

โดย... ศูนย์บริการข้อมูลและกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 181 ได้วางหลักเกณฑ์การจ่ายเงินแผ่นดินของประเทศไทย ไว้ว่า "การจ่ายเงินแผ่นดินจะกระทำได้อีกเฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ กฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วนจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีเช่นว่านี้ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายชดใช้ในพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป หรือเว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา 230 วรรคสอง"

จากบทบัญญัติดังกล่าวการจ่ายเงินแผ่นดินของประเทศไทยสามารถพิจารณาได้เป็น 3 กรณี คือ 1. หลักเกณฑ์การจ่ายเงินแผ่นดิน 2. ข้อยกเว้นการจ่ายเงินแผ่นดิน และ 3. การตั้งงบประมาณรายจ่ายชดใช้มีรายละเอียด ดังนี้

1. หลักเกณฑ์การจ่ายเงินแผ่นดิน

ตามมาตรา 181 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ประกอบกับมาตรา 6 พระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 ที่บัญญัติว่า "ภายใต้บังคับแห่งมาตรา 7 มาตรา 8 และมาตรา 12 การสั่งจ่ายเงินจากบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ 2 หรือคลังจังหวัดหรือคลังอำเภอให้กระทำได้อีกเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี พระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม พระราชบัญญัติโอนเงินในงบประมาณ มติให้จ่ายเงินไปก่อนหรือพระราชกำหนดที่ออกตามความในบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ"

ในกรณีที่จ่ายเงินตามมติให้จ่ายเงินไปก่อนหรือตามพระราชกำหนด ให้ตั้งเงินรายจ่ายเพื่อชดใช้ในพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม" จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวพิจารณาได้ว่าการจ่ายเงินแผ่นดินจะต้องมีกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งใน 4 ฉบับ ดังต่อไปนี้อนุญาตไว้รัฐบาลจึงจะสามารถจ่ายเงินได้ ได้แก่

- 1) กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
- 2) กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502
- 3) กฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติโอนเงินงบประมาณ
- 4) กฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491

1) กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย

กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย ประกอบด้วยพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ไม่มีกฎหมายฉบับใดให้คำนิยามไว้โดยตรง แต่ด้วยพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 มาตรา 4 ได้ให้ความหมาย "งบประมาณรายจ่าย" ไว้ว่า "จำนวนเงินอย่างสูงที่อนุญาตให้จ่ายหรือให้ก่อนนี้ผูกพันได้ตามวัตถุประสงค์ และภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย" และได้ให้ความหมาย "ปีงบประมาณ" ไว้ว่า "ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคมของปีหนึ่งถึงวันที่ 30 กันยายนของปีถัดไปและให้ใช้ปี พ.ศ. ที่ถัดไปนั้นเป็นชื่อสำหรับปี"

¹สมคิด เลิศไพฑูรย์, คำอธิบายกฎหมายการคลัง พร้อมด้วยภาคผนวกกฎหมายการคลังและการงบประมาณ, พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : นิติธรรม, 2539, หน้า 38.

งบประมาณนั้น' จากความหมายของคำนิยามทั้งสองสามารถอธิบายได้ว่าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หมายถึง พระราชบัญญัติที่บัญญัติถึงจำนวนเงินอย่างสูงที่รัฐสภาอนุญาตให้รัฐบาลจ่ายเงินหรือก่อนนี้ผูกพันได้ตามวัตถุประสงค์ในระยะเวลาตั้งแต่ 1 ตุลาคมของปีหนึ่งไปถึงวันที่ 30 กันยายนของปีถัดไป²

พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม มีบัญญัติในมาตรา 17 ของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 ไว้ว่า 'ในกรณีจำเป็นจะต้องจ่ายเงินหรือก่อนนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี คณะรัฐมนตรีอาจเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมต่อรัฐสภาได้ และให้แสดงถึงเงินที่พึงได้มาสำหรับจ่ายตามงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่ขอตั้งด้วย

การจัดทำงบประมาณเพิ่มเติม ให้เป็นไปตามวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด'

2) กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 กำหนดการจ่ายเงินแผ่นดินไว้ 2 กรณี คือ การใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วไปพลางก่อน และการจ่ายจากเงินทุนสำรองจ่าย

การใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วไปพลางก่อนบัญญัติอยู่ในมาตรา 16 ของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 ความว่า 'ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกใช้ไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วไปพลางก่อนได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยอนุมนตรี'³ ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน มาตรา 179 ที่บัญญัติว่า 'งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีก่อนนั้นไปพลางก่อน'

ตามปกติผู้อำนวยการสำนักงบประมาณมักจะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วไปพลางก่อน ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้⁴

(1) การใช้จ่ายเงินในกรณีดังกล่าวจะใช้ได้เพียงส่วนหนึ่งของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้ว

(2) รายจ่ายประจำปี เช่น รายจ่ายหมวดเงินเดือน ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ จะใช้จ่ายได้เป็นจำนวนไม่เกินหนึ่งในสามของยอดเงินแต่ละหมวดที่ตั้งไว้ในงบประมาณประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้ว

(3) สำหรับรายจ่ายหมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้างนั้นจะใช้จ่ายไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีที่ต้องจ่ายตามข้อผูกพันก็ให้ใช้จ่ายได้ตามข้อผูกพัน

(4) ในกรณีที่จำเป็นและเร่งด่วน สำนักงบประมาณอาจอนุมัติให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใดใช้จ่ายเงินตามงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วเกินกว่าที่กำหนดตาม (1) ข้างต้นก็ได้แต่ต้องไม่เกินจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้ว

การจ่ายจากเงินทุนสำรองจ่าย เป็นเงินทุนจัดตั้งขึ้นตามมาตรา 29 ทวิ ของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 ความว่า 'ให้มีเงินทุนจำนวนหนึ่งโดยให้รัฐมนตรีจ่ายจากคลังเรียกว่า 'เงินทุนสำรองจ่าย' เป็นจำนวนหนึ่งร้อยล้านบาทเงินทุนนี้ให้นำไปจ่ายได้ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ราชการแผ่นดิน

²แหล่งเดิม, หน้า 41

³แหล่งเดิม, หน้า 47.

โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีและเมื่อได้จ่ายไปแล้ว ให้ขอตั้งรายจ่ายชดใช้เพื่อสมทบเงินทุนนั้นไว้จ่ายต่อไป'

เงินทุนสำรองจ่ายจำนวนหนึ่งร้อยล้านบาทนี้เป็นเงินคงที่ที่ตั้งอยู่นอกงบประมาณที่รัฐบาลสามารถนำเงินทุนสำรองจ่ายดังกล่าวมาใช้ได้ ซึ่งจะมีจำนวนหนึ่งร้อยล้านบาททุกวันที่ 1 ตุลาคมของทุกปี ในทางกฎหมายนั้นถือว่ามาตรา 29 ทวิ เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจรัฐบาลใช้จ่ายเงินในแต่ละปีงบประมาณเกินกว่าที่ได้รับอนุญาตจากรัฐสภาตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายและกฎหมายอื่นเป็นจำนวนไม่เกิน 100 ล้านบาทและการที่กฎหมายกำหนดให้มีการขอตั้งรายจ่ายชดใช้เงินทุนสำรองที่ได้จ่ายไปแล้วดังกล่าวข้างต้น เป็นวิธีการทางกฎหมายเพื่อรายงานให้รัฐสภาทราบว่าการใช้จ่ายเงินเกินกว่าที่ได้รับอนุญาตไว้ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเป็นจำนวนเท่าใด

3) กฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ

โดยหลักแล้วงบประมาณของหน่วยงานใดหน่วยงานนั้นจะเป็นผู้ใช้จ่ายตามที่กำหนด หน่วยงานดังกล่าวจะใช้จ่ายในเรื่องอื่นย่อมกระทำไม่ได้ เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้น ตามมาตรา 18 และมาตรา 19 หมวด 4 ว่าด้วยการโอนงบประมาณรายจ่ายของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 กล่าวคือ มาตรา 18 บัญญัติว่า 'รายจ่ายที่กำหนดไว้สำหรับส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใดตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีก็ดี พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมก็ดี จะโอนหรือนำไปใช้สำหรับส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจอื่นมิได้ เว้นแต่จะได้ตราเป็นพระราชบัญญัติ' และมาตรา 19 บัญญัติว่า 'รายจ่ายที่กำหนดไว้ในรายการใดสำหรับส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือตามพระราชบัญญัติโอนเงินงบประมาณรายจ่าย จะโอนหรือนำไปใช้ในรายการอื่นมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการ แต่ผู้อำนวยการจะอนุญาตมิได้ในกรณีที่เป็นผลให้เพิ่มรายจ่ายประเภทเงินราชการลับ หรือเป็นงานหรือโครงการใหม่ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี'

รายจ่ายรายการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในงบกลาง ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจจัดสรรให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเบิกจ่ายโดยตรง หรือเบิกจ่ายในรายการต่าง ๆ ของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ ได้ตามความจำเป็น

ในกรณีจำเป็นผู้อำนวยการโดยอนุมัตินายกรัฐมนตรีจะโอนรายจ่ายงบกลางรายการใดรายการหนึ่งไปเพิ่มรายการอื่น ๆ ในงบเดียวกันก็ได้'

ความแตกต่างอันเป็นสาระสำคัญของสองมาตรานี้คือ มาตรา 18 เป็นเรื่องของการโอนงบประมาณรายจ่ายระหว่างส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ที่ส่วนใหญ่จะมีฐานะเป็นนิติบุคคล กฎหมายจึงกำหนดให้ต้องทำเป็นพระราชบัญญัติให้รัฐสภาได้พิจารณานอมติ ส่วนมาตรา 19 เป็นเรื่องการโอนงบประมาณรายจ่ายระหว่างรายการภายในหน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และเนื่องจากเป็นเรื่องที่มีความสำคัญน้อยกว่ากรณีตามมาตรา 18 กฎหมายจึงกำหนดให้ทำได้โดยให้ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณเป็นผู้อนุมัติ แต่ดุลพินิจของผู้อำนวยการสำนักงบประมาณจะถูกจำกัดในกรณีที่เป็นการโอนงบประมาณรายจ่ายระหว่างรายการที่มีผลเป็นการเพิ่มเงินราชการลับ หรือเป็นงานหรือโครงการใหม่ ในกรณีเช่นนี้กฎหมายกำหนดให้ต้องขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรีด้วย

4) กฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง

พระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 กำหนดให้รัฐบาลสามารถจ่ายเงินแผ่นดินได้ใน 2 กรณี คือ กรณีมีมติให้จ่ายเงินไปก่อน และกรณีการออกพระราชกำหนด

กรณีมีมติให้จ่ายเงินไปก่อน มาตรา 3 พระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 ได้ให้นิยาม 'มติให้จ่ายเงินไปก่อน' ไว้ว่า คือ 'มติของสภาผู้แทนราษฎรที่ได้ตราขึ้นไว้เป็นพระราชบัญญัติอนุญาตให้รัฐบาลจ่ายเงินเพื่อกิจการที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัตินั้นไปพลางก่อนจนกว่าจะได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติงบประมาณหรือพระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม'

มติให้จ่ายเงินไปก่อนกับพระราชบัญญัติอนุญาตให้รัฐบาลจ่ายเงินไปพลางก่อนจึงมีความหมายไม่ต่างกัน แม้มาตรา ๓ จะบัญญัติถึงแต่เฉพาะสภาผู้แทนราษฎร แต่ในทางปฏิบัติ มติให้จ่ายเงินไปก่อนจะต้องผ่านการพิจารณาของทั้งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

พระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 มิได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่า การตราพระราชบัญญัติอนุญาตให้รัฐบาลจ่ายเงินไปพลางก่อนจะกระทำได้แต่เฉพาะในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนในการใช้จ่ายเงิน แต่ก็เป็นที่เข้าใจกันว่าการตราพระราชบัญญัติดังกล่าวจะกระทำได้ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนในการใช้จ่ายเงินในระหว่างที่ยังไม่ถึงกำหนดเวลาจัดทำงบประมาณประจำปีหรืองบประมาณเพิ่มเติม ดังนั้นถ้าไม่มีกรณีเร่งด่วนในการใช้จ่ายเงินก็จะเป็นไปตามกระบวนการปกติ คือการตราพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามมาตรา 180 ของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่บัญญัติว่า 'ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้เสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ตั้งกล่าวมาถึงสภาผู้แทนราษฎร'

ถ้าสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาที่กล่าวในวรรคหนึ่งให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวต่อวุฒิสภา

ในการพิจารณาของวุฒิสภา วุฒิสภาจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ มิได้ ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีเช่นนี้และในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 93

ถ้าร่างพระราชบัญญัตินี้ตั้งกล่าววุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยให้นำบทบัญญัติมาตรา 176 วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแปรญัตติเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการมิได้ แต่อาจแปรญัตติได้ในทางลดหรือตัดทอนรายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่ายตามข้อผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) เงินสงฆ์ที่ดินเงินกู้
- (2) ดอกเบี้ยเงินกู้
- (3) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย

ในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรหรือของคณะกรรมการการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายจะกระทำมิได้

ในกรณีที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา เห็นว่ามีการกระทำฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหก ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา และศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหก ให้การเสนอการแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวสิ้นผลไป'

กรณีการออกพระราชกำหนด รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้ให้อำนาจฝ่ายบริหารสามารถออกพระราชกำหนดได้ 2 กรณี คือ

กรณีแรก การตราพระราชกำหนดในกรณีฉุกเฉินตามมาตรา 218 บัญญัติว่า "ในกรณีเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศความปลอดภัยสาธารณะความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้"

การตราพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้...'

กรณีที่สอง การตราพระราชกำหนดในกรณีปกติตามมาตรา 220 บัญญัติว่า "ในระหว่างสมัยประชุมถ้ามีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาผลประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้"

พระราชกำหนดที่ได้ตราขึ้นตามวรรคหนึ่ง จะต้องนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสามวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำบทบัญญัติมาตรา 218 มาใช้บังคับโดยอนุโลม"

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติมาตรา 220 จะพบว่า รัฐบาลจะตราพระราชกำหนดได้มีเพียงกรณีเดียว คือ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งต้องได้รับการพิจารณาโดยเร่งด่วนและลับเพื่อรักษาผลประโยชน์ของแผ่นดินซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกรณีที่จะทำให้รัฐบาลได้เงินมิได้จ่ายเงิน ขณะที่การตราพระราชกำหนดตามมาตรา 218 นั้นจะเป็นเรื่องที่ส่งผลให้รัฐบาลต้องจ่ายเงิน

(ต่อฉบับหน้า)

บทบาทของวุฒิสภา กับการแก้ไขปัญหา วิกฤติเศรษฐกิจของประเทศ

โดย วิรัช โสสุวรรณจินดา

ปัญหาวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจในปี 2541 จะมีความรุนแรงมากเกินกว่าที่มีการคาดหมายกันไว้ ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีการดำเนินการอย่างเต็มที่เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นแล้วก็ตาม มาตรการต่าง ๆ ที่รัฐบาลออกมา ไม่ว่าจะเป็นมาตรการ 25 ข้อ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงครึ่งปีหลังของปี 2541 มาตรการแก้ไขปัญหาลดต้นทุนการเงินแบบเบ็ดเสร็จเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2541 ซึ่งตามด้วยการออกพระราชกำหนด 4 ฉบับ เพื่อเปิดโอกาสให้รัฐบาลออกพันธบัตรเพื่อหาเงินมาสนับสนุนสถาบันการเงิน ให้สถาบันการเงินควบเข้าด้วยกันได้ และสามารถตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์เพื่อแก้ปัญหาหนี้สินของตนได้ แต่ก็ดูเหมือนว่ามาตรการต่าง ๆ จะยังไม่เพียงพอที่จะแก้ไขปัญหายุ่งยากของประเทศได้

วุฒิสภาในฐานะองค์กรนิติบัญญัติได้มีการติดตามการแก้ไขปัญหายุ่งยากของรัฐบาลมาโดยตลอด โดยได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหายุ่งยากทางเศรษฐกิจของประเทศขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว คณะกรรมการชุดนี้ได้เสนอรายงานแล้วรวม 2 ฉบับ

ในรายงานฉบับที่ 1 ซึ่งได้นำเสนอเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2541 ได้ชี้ให้เห็นว่าประเทศกำลังประสบปัญหาขาดสภาพคล่อง และธุรกิจได้มีปัญหายุ่งยากถึงกับล้มละลายมากขึ้นเรื่อย ๆ รัฐบาลจึงควรเร่งแก้ไขปัญหายุ่งยากของธุรกิจโดยเร่งด่วนโดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งเป็นแหล่งจ้างงานจำนวนมาก และควรวางมาตรการเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจ และส่งเสริมการส่งออกด้วย

ในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนกรกฎาคม 2541 นั้น จากการติดตามภาวะเศรษฐกิจได้พบว่า แม้เงินบาทจะมีเสถียรภาพมากขึ้น แต่ปัญหาการขาด

สภาพคล่องยังคงมีอยู่ และยังมี ความรุนแรงมากกว่าเดิม สาเหตุสำคัญมาจากการที่รัฐบาลใช้นโยบายดอกเบี้ยสูง เพื่อรักษาค่าเงินบาท ส่งผลให้ธุรกิจล้มละลายมากยิ่งขึ้น และกำลังซื้อของประชาชนตกต่ำลง เป็นที่คาดว่าอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในปีนี้จะติดลบร้อยละ 4.0 ถึงร้อยละ 5.5 และจะมีการว่างงานกว่า 2 ล้านคน

ภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยดังกล่าว ทำให้ธุรกิจเอกชน สถาบันการเงิน รวมทั้งธุรกิจชนบท ทะยอยล้มเลิกกิจการ ปัญหาการว่างงานทวีความรุนแรงขึ้น มีผลอย่างมากต่อปัญหาสังคมและคุณภาพชีวิตของประชาชน คณะกรรมการฯ จึงได้เสนอรายงานฉบับที่ 2 เมื่อเดือนสิงหาคม 2541 ย้ำว่ารัฐบาลต้องดำเนินนโยบายเศรษฐกิจให้มีความสมดุลมากยิ่งขึ้น โดยมีการแก้ไขปัญหายุ่งยากสภาพคล่องและเร่งรัดกระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบ ซึ่งจำเป็นต้องมีแผนงานโดยชัดเจน และมีการดำเนินการโดยเร่งด่วนให้ทันต่อเหตุการณ์ มาตรการสำคัญที่รัฐบาลควรนำมาใช้ ประกอบด้วย การใช้นโยบายการเงินการคลังแบบผ่อนคลายเป็นพิเศษ การขยายฐานเงิน การปรับโครงสร้างหนี้ของภาคเอกชน การแก้ไขปัญหายุ่งยากของธุรกิจขนาดกลางและเล็ก และการเสริมสภาพคล่องในภาคการเกษตรและชนบทโดยการกระตุ้นการใช้จ่ายของภาครัฐบาลและการสร้างงานในชนบท

นอกจากการจัดตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหายุ่งยากทางเศรษฐกิจของประเทศแล้ว วุฒิสภายังได้จัดให้มีการเสวนาปัญหาเศรษฐกิจไทยอยู่ที่ไหน และกำลังจะไปทางไหน ณ สำนักงานวุฒิสภา เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2541 ด้วยการเสวนา ซึ่งเป็นการระดมความคิดของสมาชิกวุฒิสภาได้ข้อสรุปว่าเศรษฐกิจของประเทศไทยยังอยู่ในภาวะที่อนาคต

"มาตรการสำคัญที่รัฐบาลควรนำมาใช้ ประกอบด้วย การใช้นโยบายการเงินการคลังแบบผ่อนคลาย และการขยายฐานเงิน การปรับโครงสร้างหนี้ของภาคเอกชน การแก้ไขปัญหาสภาพคล่องของธุรกิจขนาดกลางและเล็ก และการเสริมสภาพคล่องในภาคการเกษตรและชนบทโดยการกระตุ้นการใช้จ่ายของภาครัฐบาลและการสร้างงานในชนบท"

ต่ำลงไปอีก ทั้งนี้ นอกจากปัจจัยภายในประเทศแล้ว ยังมีปัจจัยภายนอกประเทศโดยเฉพาะปัญหาเศรษฐกิจของรัสเซีย ซึ่งจะมีผลกระทบเป็นอย่างมากต่อเศรษฐกิจโลกด้วย ประเทศไทยจึงควรเน้นเศรษฐกิจพอเพียง หันเข้าหาเกษตรกรรมและการพึ่งตัวเอง รวมทั้งควรมีการเตรียมแผนฉุกเฉินทางเศรษฐกิจเพื่อรับมือกับระลอกคลื่นทางเศรษฐกิจที่อาจดาโถมเข้าสู่ประเทศไทยได้อีกในอนาคตอันใกล้

ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจย่อมมีผลกระทบต่อคนไทยทุกคน และเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนในการแก้ไขปัญหา แม้ว่าความรับผิดชอบหลักจะเป็นของรัฐบาล แต่วุฒิสภาก็ได้พยายามอย่างเต็มที่ในการสนับสนุนและชี้แนะต่อรัฐบาลเพื่อให้การแก้ไขปัญหา นั้นประสบความสำเร็จ และหวังว่าพระสยามเทวาธิราชจะปกป้องให้ประเทศไทยสามารถผ่านพ้นวิกฤติการณ์เศรษฐกิจนี้ไปได้โดยเร็วที่สุด

สรรสาระ

สารนาถ

โดย... กฤษณา อโศกสิน

พระอาทิตย์ดวงกลมสีบานเย็นลอยเด่นอยู่ ซ้ายมือระหว่างทางจากรัฐพิหารไปสู่อุดรประเทศ งดงามเกินพรรณนา ชวนให้เราทั้งสี่ค่อยคลาย เหนื่อยใจจากแถวรถบรรทุกยาวเหยียดบนทางหลวง ปลายทางเมื่อสักครู่ แม่น้ำที่เพิ่งข้ามพ้น มีต้นทราย ทรายเป็นแนว พันแม่น้ำไปแล้วไม่นานนัก สองข้าง ทางจึงโปร่งเบาสบายตาด้วยหมู่ไม้ เรียงต้นซ้อนกัน ถึงสี่แถว ใบเล็ก ๆ ดูอ่อนหวาน รวากับศรีตรัง 5 โมงกับเศษเพียงสิบห้านาที แสงแดดเริ่มเลื่อนจาง เหลือเพียงความชุ่มชื้นม่วงชิงพลบ คนขับรถบอกมด ว่า ไม่เกินครึ่งชั่วโมง เราทั้งสี่จะถึงสารนาถ สถานที่ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนา โปรด ปัญจวัคคีย์

เมื่อลงจากรถแล้วเดินตรงไป ท่ามกลางยาม คำอันแม่คลุมมหาวีหารที่มีผู้คนประปราย เห็นแต่ ดวงไฟสว่างจ้าอยู่ไกล ๆ เดินตามกันไปเป็นสายจน ลูถึงบันไดหิน ได้ยินเสียงคนไทยพูดจากันอยู่ใกล้ ๆ คำนี้จะมีเทศน์โดยพระสงฆ์จากเมืองไทย แต่เรา รอนแรมมาไกลมาก ตั้งแต่ทุ่มเศษของวันวาน หลับ ๆ ตื่น ๆ มาในรถไฟ ไปสักการะพุทธคยาแล้ว รถออก 11.00 น. แวะกินอาหารกลางวันที่พักตากคาร ข้างทางตอนบ่ายสองโมงเศษ บ่ายสามโมงจึงขึ้นรถ จากพิหารมาสู่อุดรประเทศ.. แม้ห้าโมงครึ่งจะถึง พาราณสี แต่ก็เหนื่อยเพลียอยู่พอแรง จึงตั้งใจ เพียงว่าจะมาสัมผัสและนมัสการสถานที่ที่พระพุทธ องค์ทรงแสดงปฐมเทศนา

ในสมัยพุทธกาล ณ ที่นี้ คือ 'อิสิปตนมฤคทายวัน' แขวงเมืองพาราณสี แคว้นกาสิ 1 โนมหาชนบท 16 แคว้นแห่งชมพูทวีป

แคว้นทั้ง 16 นั้นได้แก่ อังคะ มคธ กาสิ โกศล วัชชี มัลละ เจติ วังสะ กุรุ ปัญจาละ มัจฉะ สุรเสนะ อัสสกะ อวันตี คันธาระ และกัมโพชะ

เมื่อพระพุทธองค์ทรงตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ณ โพธิมณฑล คือพุทธคยาที่เร

แวะไปสักการะเสร็จสิ้นแล้ว จึงเสด็จมาโปรด ภิกษุปัญจวัคคีย์ ณ บริเวณป่า ห่างจากนครพาราณสีไปอีกราว 10 กิโลเมตร ในวันเพ็ญ เดือน 8 หรือ อาสาฬหมาส

ปัจจุบัน โดยทั่วไปเรียกกันว่า 'สารนาถ' 'อิสิปตนมฤคทายวัน' นี้ ในวรรณกรรมทาง พระพุทธศาสนาหลายบาลีเรียกว่า 'อิสิปตนมฤคทายวัน' 'อิสิปตนะ' นั้น แปลมาจากคำว่า อิสิ หมายถึง ฤกษ์ อิสิปตนะคือที่ประชุมของพวกฤกษ์ สวมมฤคทายวัน ที่กลายเป็นมฤคทายวันในกาลต่อมา แปลว่า ป่าที่พระราชพาพระราชทานให้เป็นที่อยู่ของ กวาง

เดิมทีนั้น ที่ตรงนี้เคยเป็นวนอุทยานสำหรับ ล่าสัตว์ของกษัตริย์ผู้ครองกรุงพาราณสี ต่อมาจึง พระราชทานป่านี้ให้เป็นที่อยู่ของฝูงกวางและสัตว์ ทุกชนิด โดยทรงสิ้นพระวาจาเป็นประกาศิตว่า ห้ามมิให้ผู้ใดทำร้ายกวางและสัตว์ต่าง ๆ ใน วนอุทยานนี้อย่างเด็ดขาด

ดังนั้น การที่เรียกว่า 'สารนาถ' สืบกันมา ก็เนื่องด้วยคำว่าสารนาถ เลื่อนมาจากคำว่า 'สารังคนาถ' สารังค แปลว่า กวาง นาถ แปลว่า ที่พึ่ง รวมแล้วแปลว่า ที่พึ่งของกวาง

'มฤคทายวัน' สมัยกระโน้นจึงเป็นป่าที่แสน สุขสงบร่มเย็นเป็นยิ่งนัก เพราะไม่ถูกรบกวนจาก นักล่าสัตว์และชนพาลสارقตัดประเภท นอกจากฝูง กวางแล้ว คงมีสัตว์ต่าง ๆ อีกนานาชนิดพากันมา อาศัยร่วมเงา แค้นลับตาเห็นภาพป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ก็แทบจะเสกเป่าให้ยุคกาลย้อนกลับมานใน ทันใด

เพราะภาพมหาวีหารตรงหน้า ถ้าไม่มี พระพุทธเจ้าลงมาโปรด จะเกิดประโยชน์อันใดแก่ ใจข้าพเจ้าแม้แต่น้อยหนึ่งก็หาไม่

ดังนั้น จึงได้แต่หลับหูหลับตา ก้าวเข้าไปใน มหาวิหารที่เต็มไปด้วยผู้คนสมัยใหม่ เดินดูภาพ

เขียนฝ่าผนังมีมือใหม่ที่ดูแค่ให้รู้ว่าภาพเขียน.. แต่จิตวิญญาณลอยไปไกล.. ถึงสมัยพุทธกาล เห็นนักบวช 5 รูป ชาวเมืองกบิลพัสดุ์ นามว่า โภณฑัญญะ วัปะปะ ภัททิยะ มหานามะ และ อัสสชิ ชักชวนกันออกบวช ติดตามเจ้าชายสิทธัตถะมา ด้วยหวังว่า เมื่อเจ้าชายแห่งศากยวงศ์พระองค์นั้น บรรลุแล้วซึ่งธรรมอันวิเศษ คงจะเผยแผ่คำสั่งสอน มาสู่พวกตน ครั้นเห็นปาลิสีปตนมฤคทายวันเป็นสถานที่อันวิเวก เหมาะควรที่จะพักพิงอิงอาศัยเพื่อปฏิบัติสมณธรรม จึงชวนกันยึดเอาป่าแห่งนี้เป็นที่บำเพ็ญเพียรต่อมา

ในที่สุด นักบวชทั้งห้าก็สมมโนปรารถนา ด้วยว่า พระพุทธองค์ เมื่อทรงพักผ่อนเสวยวิมุตติสุขอยู่ ณ บริเวณโพธิมณฑลเป็นเวลา 7 สัปดาห์ ก็ทรงรำลึกได้ถึงปัญจวัคคีย์ จึงเสด็จออกจากโพธิมณฑลมาสู่มฤคทายวันเป็นระยะทาง 18 โยชน์ (ราว 200 กว่ากิโลเมตร) ในเวลาเช้าของวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 8 ถึงมฤคทายวัน พบพวกปัญจวัคคีย์ ในตอนเย็นวันเดียวกัน

ครั้นถึงวันรุ่งขึ้น จึงทรงแสดงธรรมเทศนาชื่อ 'ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร' โปรดปัญจวัคคีย์เป็นครั้งแรก เราทั้งสี่เดินชมมหาวิหารมาจนถึงทวารหนึ่ง ซึ่งมีผู้บอกกล่าว

'นี่คือที่ที่พระพุทธเจ้าประทับเทศนาโปรดปัญจวัคคีย์'

ผู้ใดมีจินตนาการสูง.. คงจะย้อนรำลึกนึกเห็นภาพบริเวณนี้ในสมัยก่อนพุทธกาลประมาณ สิบปีได้ชัดเจน

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเริ่มหมูน 'วงล้อแห่งพุทธธรรม' ประกาศพระพุทธศาสนา ณ ที่นี้เป็นครั้งแรก

เป็นที่มาของวันสำคัญวันหนึ่งของพุทธศาสนิกชน นั่นก็คือวัน 'อาสาฬหบูชา'

เมื่อทรงแสดงพระธรรมจักรจบลง พลันพราหมณ์โภณฑัญญะก็ได้ดวงตาเห็นธรรม พุทธอุปลมบท พระพุทธเจ้าจึงทรงอุปลมบท

ให้ พระโภณฑัญญะจึงเป็นพระสงฆ์ 'รูปแรก' ในพระพุทธศาสนา

วันนั้นจึงเป็นวันที่มีพระรัตนตรัย 3 คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ

รวมเป็น 'พระรัตนตรัย'

ภายหลังพุทธปรินิพพานแล้วราว 274 ปี พระเจ้าอโศกมหาราชเสด็จขึ้นครองราชสมบัติในอาณาจักรมคร ทรงแผ่แสนยานุภาพปราบปรามแว่นแคว้นน้อยใหญ่ จากเหนือจรดใต้จนราบคาบ ทรงเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างล้นพ้น จึงทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาโดยโปรดให้สร้างพระเจดีย์ พระวิหาร และเสาศิลาจารึกขึ้นทุกตำบล รวม 85,000 ตำบล เท่าจำนวนพระธรรมชั้น

มีมฤคทายวันรวมอยู่ด้วย

วันรุ่งขึ้น หลังจากไปล่องเรือชมพระอาทิตย์ เข้าดูที่แม่น้ำคงคา ชมการสนานกายของบรรดาชาวเมืองผู้นับถือความศักดิ์สิทธิ์ของสายน้ำที่เชื่อว่าล้างบาปได้ เราทั้งสี่จึงเลยไปนมัสการพระคันธกุฎี และพระวิหารที่พระพุทธเจ้าเคยทรงแสดงธรรม ณ มฤคทายวัน

'ธัมเมกขสถูป' โดดเด่นเห็นตระหง่านท่ามกลางแดดสาย ต่ำลงไปคือ 'ธัมมราชิกสถูป' อันเหลือเพียงฐาน ห้อมล้อมด้วยทวารอิฐปรางค์บ้าง สูงบ้างต่ำ บ้างยังเหลือผนังอิฐและเสาที่มีหินทรายสีเหลี่ยมก้อนใหญ่วางซ้อน บางตอนยังเหลือฐานอิฐที่มีพระพุทธรูปปูนปั้นปางต่าง ๆ ประทับเรียงเป็นแนวยาว เสาศิลาทรายแกะสลักอย่างวิจิตรด้วยลวดลายศิลปะโบราณ เรียงกันลงมา สลับกับดวงดอกไม้พราวพริ้ว

บริเวณ 'ธัมมราชิกสถูป' ค่อนข้างกว้าง ล้อมสลับด้วยหมูไม้ โบริกแน่นจนแลเห็นสีเขียวสดสะพรั่ง เพียงแต่กลางลานอันเป็นมรดกล้ำค่าของโลกเท่านั้นที่บรรจุอิฐ หิน ดิน ทรายแห่งประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา..ว่า..กาลเมื่อพระเจ้าอโศกมหาราชเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ ทรงมีศรัทธาปลาทหะต่อพระพุทธศาสนาอย่างแรงกล้า

เข้มชั้นเพียงไหน เสาพระเจ้าอโศก (Asoka Column) ภายในรั้วเหล็กล้อมรอบ เหลือเพียงตอทรงกลมโผล่ขึ้นนั้น เป็นเสาหินกลมเกลี้ยง ผิวเรียบ แต่หักสะบั้นฐานอิฐก่อที่คงรูปลักษณะของเสาใหญ่ (Asokan Pillar) คือเสาศิลาจารึกก็เช่นกัน เป็นที่ระลึกแห่งอนุสรณ์สถานที่สืบสานพระหฤทัยพระเจ้าอโศก ผู้ทรงสร้างถาวรวัตถุในพระพุทธศาสนาไว้เป็นหลักฐาน ยังคงปรากฏเด่นเป็นพยาน ทำทนายกาลเวลาว่า ณ มฤคทายวันแห่งนี้ พระพุทธเจ้าทรงตั้ง 'สังฆมณฑล' ขึ้นเป็นครั้งแรก

แม่และน้ำของมดต่างก็หิบบูบ เทียน ไม่ซีดไฟและแผ่นทองคำเปลวที่เตรียมไปจากเมืองไทย ออกมาให้ทุกคนได้สักการะ จุดธูปเทียนบูชา ณ เสาสี่เหลี่ยมที่ซ้อนด้วยหินทราย สูงท่วมศีรษะหน้อยหนึ่ง เทียนทั้งสี่เล่มส่งเปลวไฟวามวาว แข่งกับแสงอาทิตย์กราดกล้า ครั้นแล้วจึงปิดทองบนยอดเสาศิลปะคุปตะ อันเป็นมูลดิน 'คันธกุฎี' ที่ราชวงศ์คุปตะ (ราวพุทธศตวรรษที่ 9 - 11) ได้สร้างขึ้น ณ ที่ประทับดั้งเดิมของพระพุทธองค์ ตรงจุดที่สันนิษฐานกันว่า

พระพุทธเจ้าเคยเสด็จมาประทับเข้าสมาธิ ณ ที่นี้

พร้อมทั้งเชื่ออีกด้วยว่า ตรงจุดนี้ เคยมีพระคันธกุฎีก่อนแล้ว หากคงชำรุดไป เมื่อถึงสมัยราชวงศ์คุปตะ จึงได้สร้างขึ้นใหม่ ให้ใหญ่กว่าของเดิม

เราทั้งสี่ปิดทองเสาพระคันธกุฎีด้วยความรู้สึกที่ตีมด้า ดิ่งลงสู่บรรพกาล แม้ขณะที่เขียนบันทึกอยู่นี้ ชุมชนก็ยังลุกซ่าด้วยความปิติโลมณัสระลึกถึงอิสิปตนมฤคทายวัน ไม่เสื่อมคลาย

พร้อมกันนั้น ก็ได้รู้..

ใน พ.ศ. 1738 พวกมุสลิม มี กุตบ์-อุต-ดิน (Kutb - Ud - Din) เป็นหัวหน้า ได้ยกพวกเข้าย้ายยีบิชาทำลาย 'อัมมราชิกสถูป' พินาศลง มฤคทายวันอันยิ่งยง จึงกลายเป็นป่าร้าง จนกระทั่งต่อมา ใน พ.ศ. 2337 ราชเจ้าผู้ครองนครพาราณสีนาม ชัคติ สิงห์

ก็ได้สั่งให้คนมาพังซากของ 'อัมมราชิกสถูป' แห่งนี้ จนเอาอิฐ หิน ดิน ทราย ไปทำสะพานข้ามแม่น้ำคงคาเสียอีกด้วย

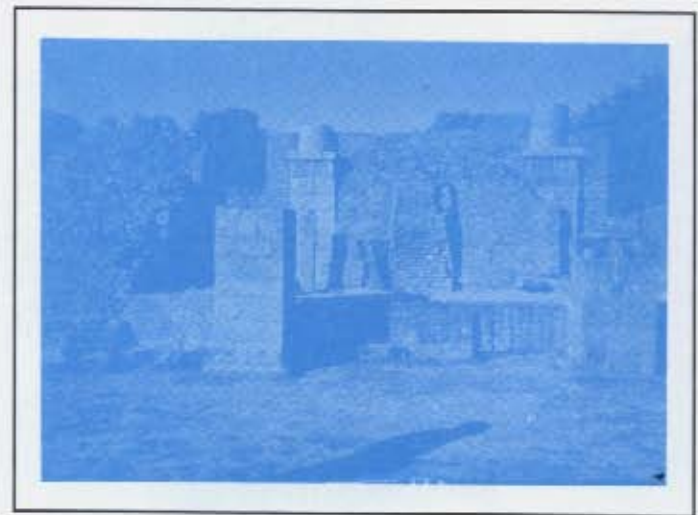
ปรากฏว่า กลับพบพระบรมสารีริกธาตุบรรจุอยู่ในผอบหินอ่อนสีมรกต ซึ่งอยู่ในแท่นหินทรงกลมอีกชั้นหนึ่ง ชัคติ สิงห์ จึงสั่งให้คนนำพระบรมสารีริกธาตุไปทิ้งในแม่น้ำคงคา เก็บไว้แต่ผอบหินอ่อนสีมรกต จนกระทั่งบัดนี้ก็ไม่พบว่าอยู่ที่ใด

แต่ด้วยเหตุที่พระราชทานหินซึ่งแกะสลักด้วยศิลปะไปทำวัดกุ้อสร้างครั้งนั้น จึงเป็นเหตุจูงใจให้นักโบราณคดีชาวต่างประเทศ เดินทางมาสืบค้นค้นตอจน 'สารนาถ' กลายเป็นที่รู้จักของชาวโลก หลังจากกรรไกรปรักพังมายาวนาน

ส่วน 'อัมเมกษสถูป' ที่เรากำลังแหงนชม รูปเหมือนคนโศกขำนี้ ก็มีผู้บูรณปฏิสังขรณ์ต่อเติมขึ้นหลายครั้ง จนยากจะรู้ได้ว่า ของเก่าที่พระเจ้าอโศกทรงสร้าง รูปร่างเป็นอันใด

แม้กระนั้น เราก็ยังประทับใจในลวดลายแผ่นหินที่แกะสลักโดยรอบ 'อัมเมกษสถูป' ที่ราชวงศ์คุปตะบูรณปฏิสังขรณ์ หิ้งร่องรอยความยิ่งใหญ่ไว้ให้เห็น

ครั้งหนึ่ง นานมาแล้ว เคยปรากฏยุคทองของมฤคทายวัน ณ ที่นี้

'บริเวณมูลดินคันธกุฎี'

เกร็ดภาษา

ศตวรรษ - ศตวรรษ - ศตวรรษ

โดย... จ่านงค์ ทองประเสริฐ
ราชบัณฑิต

คำในภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับจำนวนปีซึ่งเรานำบัญญัติศัพท์ในภาษาไทยเป็นที่รู้จักกันดี และใช้ได้ถูกต้องก็คือคำว่า century ที่เราได้บัญญัติไว้ว่า "ศตวรรษ" และพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานทั้งฉบับ พ.ศ. 2493 และฉบับ 2525 ได้ให้ความหมายไว้ว่า 'น. รอบ 100 ปี.' บางทีก็แผลง ว เป็น พ จึงเป็น 'ศตวรรษ' แต่ไม่ค่อยได้พบ คำว่า "ศตวรรษ" ประกอบด้วยคำสันสกฤต 2 คำคือ "ศต" (สะตะ) ซึ่งแปลว่า '100' กับ "วรรษ" มาจากคำสันสกฤตว่า "วรรษ" แล้วแผลง ฤ (ซึ่งเรียกว่า 'ร เระ' เป็น 'รหัน') ถ้าเขียนเป็นรูปบาลีก็จะเป็น "สตวัสส์" ซึ่งเกิดจาก "สต" (100) + "วสุส" (ปี)

การนับ 'ศตวรรษ' นั้น มีหลักเกณฑ์ดังนี้ คือ

ช่วง 100 ปีที่ 1 ตั้งแต่ 001 ถึง 100

ช่วง 100 ปีที่ 2 ตั้งแต่ 101 ถึง 200

ช่วง 100 ปีที่ 3 ตั้งแต่ 201 ถึง 300

ฯลฯ

ช่วง 100 ปีที่ 10 ตั้งแต่ 901 ถึง 1000

คือ '10 ศตวรรษ' เท่ากับ '1 สหัสวรรษ' ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป

ต่อมาเมื่อข้าพเจ้าแปลหนังสือ 'บ่อเกิดลัทธิประเพณีจีน' จากฉบับภาษาอังกฤษชื่อ Sources of Chinese Tradition ของ Columbia University Press ได้พบคำภาษาอังกฤษว่า 'decade' อยู่บ่อยมากทีเดียวข้าพเจ้าก็ลองบัญญัติคำไทยขึ้นใช้ว่า 'ทศวรรษ' เป็นการเลียนแบบคำว่า century ที่โบราณจารย์ท่านใช้ว่า 'ศตวรรษ' มาแล้ว และต่อมาไม่นาน คำว่า 'ทศวรรษ' ก็ใช้กันจนติด แม้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ก็ได้เก็บไว้แล้ว และให้ความหมายไว้ว่า 'น. รอบ 10 ปี.' การนับ 'ทศวรรษ' ก็นับช่องละ 10 ปี ดังนี้

ช่วง 10 ปีที่ 1 ตั้งแต่ 01 ถึง 10

ช่วง 10 ปีที่ 2 ตั้งแต่ 11 ถึง 20

ช่วง 10 ปีที่ 3 ตั้งแต่ 21 ถึง 30

ฯลฯ

ช่วง 10 ปีที่ 10 ตั้งแต่ 91 ถึง 100 คือ '10 ทศวรรษ' ก็เท่ากับ '1 ศตวรรษ'

อย่างไรก็ตาม ในเวลานำคำว่า 'ทศวรรษ' มาใช้ มักใช้กันไม่ค่อยถูก ข้าพเจ้าได้เคยชี้แจงออกในรายการภาษาไทย ทั้งรายการ 'ภาษาของเรา' 'ภาษาไทยไซขาน' และ 'ภาษาไทย 5 นาที' มาหลายครั้งหลายหนแล้ว แต่ก็ยังใช้กันไม่ค่อยถูกต้องเลย บางทีในหนังสือภาษาอังกฤษ 'in the decade of 1930's' ก็มักแปลกันว่า 'ในทศวรรษที่ 1930' ซึ่งตามศัพท์ก็ต้องแปลว่า 'ในรอบ 10 ปีที่ 1930' ก็คือ 'ใน 19300 ปี' เมื่อข้าพเจ้าได้ทักห้วงออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยบ่อย ๆ บางคนก็ตัดคำว่า 'ที่' ออก เป็น 'ในทศวรรษ 1930' ซึ่งความจริงความหมายก็พอ ๆ กันนั่นแหละ ข้าพเจ้าได้เคยแนะนำว่า ถ้าจะใช้ 'ทศวรรษ' ในกรณีเช่นนี้ ควรจะแปลใช้ว่า 'ในช่วง 10 ปี นับตั้งแต่ ค.ศ. 1930' ก็คือ 'นับตั้งแต่ ค.ศ. 1930 ไปถึง 1939' ไม่ใช่ 'นับตั้งแต่ ค.ศ. 1930 ไปถึง 1940' เพราะจะกลายเป็น '๑๑ ปี' ไป

ต่อมามีหนังสือภาษาอังกฤษได้ใช้คำว่า 'millennium' กันมากขึ้น ข้าพเจ้าก็มีหนังสือภาษาอังกฤษเล่มหนึ่ง ชื่อ 'Millennium : A History of the Last Thousand Years' ของ Felipe Fernandez - Armesto จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ Scribner เมื่อ ค.ศ. ๑๙๙๕ มีอยู่ ๒๓๓ บทด้วยกัน ได้มีผู้ถามข้าพเจ้าทางโทรศัพท์ว่า คำว่า 'Millennium' จะบัญญัติเป็นภาษาไทยว่าอย่างไรดี จึงจะเข้าชุดกับคำว่า 'ทศวรรษ' และ 'ศตวรรษ' ข้าพเจ้าก็บอกว่าจะใช้ว่า 'สหัสวรรษ' (สะ - หัด - สะ - วัด) ซึ่งแปลว่า 'รอบ 1,000 ปี'

คำว่า 'สหัสวรรษ' ก็มาจากคำบาลีว่า 'สหัส' ซึ่งแปลว่า '1,000' ถ้าเป็นรูปสันสกฤตจะเป็น 'สทสุร' เข้าสมาสกับคำสันสกฤต คือ 'วรรษ' ก็จะเป็น 'สหัสวรรษ' ทั้งนี้เพราะคำบาลีว่า 'สหัส' มี

ล ซ้อนกัน ๒ ตัว ก็ตัดออกตัวหนึ่ง คำที่มี 'สหัส' ที่คนไทยเรารู้จักกันดีก็คือ 'ท้าวสหัสนัยน์' ซึ่งหมายถึง 'พระอินทร์' และเหตุที่เราเรียกพระอินทร์ว่า 'ท้าวสหัสนัยน์' ก็เพราะมี 'นัยน์ตาพ่นหนึ่ง'

ปัญหาเกี่ยวกับการใช้คำว่า 'สหัสวรรษ' อาจเกิดขึ้น ข้าพเจ้าจึงขอชี้แจงดังนี้

ช่วง 1,000 ปีที่ 1 ตั้งแต่ 0001 ถึง 1,000

ช่วง 1,000 ปีที่ 2 ตั้งแต่ 1,001 ถึง 2,000

ช่วง 1,000 ปีที่ 3 ตั้งแต่ 2,001 ถึง 3,000

ฯลฯ

ช่วง 1,000 ปีที่ 10 ตั้งแต่ 9001 ถึง 10,000

คือ '10 สหัสวรรษ' จะเท่ากับ 'ทศสหัสวรรษ' (ทะเลาะละหัดละวัด) คือ รอบ 10,000 ปี

หนังสือ "Webster's New World Dictionary, Third College Edition" ได้อธิบายคำว่า decade ไว้ว่า มาจากรากศัพท์ภาษากรีกว่า deka แปลว่า "สิบ" ในปฏิทินเกรกอเรียน รอบ 10 ปี จะเริ่มด้วยเลข 1 เช่น 1921-1930, 1931-1940 ฯลฯ แต่บางที่ก็ใช้รอบ 10 ปี เริ่มด้วยเลข 0 เช่น 1920-1929, 1930-1939 คำว่า "deka" คำนี้ก็ตรงกับคำบาลีว่า 'ทส' และสันสกฤตว่า 'ทศ' (ทะเลาะ) นั่นเอง

ในคำว่า 'century' ก็ทำนองเดียวกัน แต่อธิบายว่า 'รอบ 100 ปี โดยให้ตัวอย่างว่า 1620 ถึง 1720 ซึ่งจะเท่ากับ 101 ปี ไม่ใช่ 100 ปี แต่คำอธิบายก็ยังสับสนอยู่ เพราะบอกว่า 'รอบ 100 ปี' นั้น หมายถึง ปีที่ลงท้ายด้วย '00' ไปจนถึง '99' เช่น 1800-1899, 1900-1999 แล้วก็บอกว่า ค.ศ. 1801 ถึง 1900 เป็นคริสต์ศตวรรษที่ 19 และบอกว่า 400 ปีก่อน ค.ศ. ถึง 301 ปีก่อน ค.ศ. เป็น ศตวรรษที่ 4 ก่อนคริสต์ศักราช คำว่า 'century' ก็มาจากคำละตินว่า 'centum' แปลว่า '100' ซึ่งก็ตรงกับคำบาลีว่า 'สต' (สะตะ) นั่นเอง

ส่วนคำว่า 'millennium' Webster's ก็บอกว่า มาจากคำละตินว่า mille แปลว่า "1,000" กับ 'annus' แปลว่า 'ปี' และได้ให้ตัวอย่างว่า 2000 ปีก่อน ค.ศ. ถึง 1001 ปีก่อน ค.ศ. เป็น 'สหัสวรรษที่ 2 ก่อนคริสต์ศักราช'

ถ้าเทียบกับ พ.ศ. และ ค.ศ. ในปัจจุบัน ก็จะเป็นดังนี้

ค.ศ. 1997 เป็น 'ทศวรรษที่ 10 แห่งคริสต์ศตวรรษที่ 20 (อยู่ใน 'คริสต์สหัสวรรษที่ 2')

พ.ศ. 2540 เป็น 'ทศวรรษที่ 4 แห่งพุทธศตวรรษที่ 26 (อยู่ใน 'พุทธสหัสวรรษที่ 3')

(จากรายการภาษาไทย 5 นาที)

สาธารณรัฐเช็ก

ประธานาธิบดีวาคลาฟ ฮาเวล แห่งสาธารณรัฐเช็ก ได้แต่งตั้งนายมิโลส เซมัน หัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย ให้เป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2541 หลังจากที่รัฐบาลของนายกรัฐมนตรีโจเซฟ โทโซฟสกี ได้ลาออกจากตำแหน่ง พรรคของนายเซมัน มีคะแนนนำในการเลือกตั้งเมื่อเดือนมิถุนายน โดยได้ที่นั่งในรัฐสภา 74 ที่นั่ง จากทั้งหมด 200 ที่นั่ง และได้บรรลุข้อตกลงกับพรรคโอดีเอสเพื่อจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ของสาธารณรัฐเช็ก

อังกฤษ

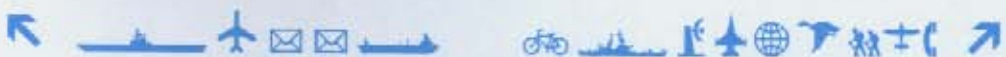
นายโทนี แบลร์ นายกรัฐมนตรีอังกฤษ ได้ปรับคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคมนี้ ด้วยการปลดรัฐมนตรี 4 คน ออกจากตำแหน่ง สำหรับรัฐมนตรีกระทรวงสำคัญ อาทิ นายโรบิน คุก รมต.ต่างประเทศ นายกอร์ดอน บราวน์ รมต.คลัง นายแจ็ก ไตรว์ รมต.มหาดไทย นายแฟรงค์ คอคสัน รมต.สาธารณสุข นายเดวิด บลิ่งเคท รมต.กระทรวงศึกษาธิการ และนางโมโมวัลล์ รมต.กระทรวงไอร์แลนด์เหนือยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไป

กัมพูชา

กัมพูชาได้จัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2541 ถือเป็น การเลือกตั้งครั้งที่ 2 ตามระบอบประชาธิปไตย โดยมีพรรคการเมือง 39 พรรค ลงสมัครเพื่อชิงตำแหน่งสมาชิกรัฐสภาจำนวน 122 ที่นั่ง มีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งประมาณ 5 ล้านคน โดยแบ่งหน่วยเลือกตั้งเป็น 11,699 หน่วยเลือกตั้ง และมีผู้สังเกตการณ์จากนานาชาติและผู้สังเกตการณ์จากนานาชาติและผู้สังเกตการณ์ท้องถิ่นจำนวน 74,000 คน

ผลการเลือกตั้งประกาศอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2541 ปรากฏว่าพรรคประชาชนกัมพูชา (ซีพีพี) ของสมเด็จฮุน เซน ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดคือ 2,030,802 คะแนน หรือ 41.1 % พรรคพุนซินแปก ของสมเด็จจรมพระนโรดม รณฤทธิ์ ได้ 1,554,374 คะแนน หรือ 31.5 % และพรรคสาม รังสี ของนายสาม รังสี ได้ 699,653 คะแนน หรือ 14.2 % ส่วนพรรคเล็กอีก 36 พรรค ไม่มีพรรคใดได้คะแนนเสียงสนับสนุนมากพอที่จะได้ที่นั่งในสภา

อย่างไรก็ดี การจัดตั้งรัฐบาลผสมอาจจะต้องยืดเยื้อแม้ว่าสมเด็จฮุน เซน ต้องการที่จะจัดตั้งรัฐบาลผสมโดยเร็วที่สุด เพื่อให้ได้ที่นั่งในสหประชาชาติอีกครั้งหนึ่งหลังจากที่ที่นั่งในสหประชาชาติของกัมพูชาว่างลง เพราะสมเด็จฮุน เซน ก่อรัฐประหารโค่นล้มสมเด็จจรมพระนโรดม รณฤทธิ์ นายกรัฐมนตรีคนที่ 1 ออกจากตำแหน่งเมื่อปีที่แล้ว ทั้งนี้หัวหน้าพรรคพุนซินแปกและสาม รังสี ได้ประกาศไม่ยอมรับผลการเลือกตั้ง เนื่องจากเชื่อว่ามี การโกงการเลือกตั้ง และเรียกร้องให้มีการนับคะแนนใหม่ในบางเขต รวมทั้งให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับการโกงการเลือกตั้งของพรรคซีพีพีด้วย

รัฐสภาประเทศแคนาดา

โดย... กอวิฑฒศันท์

ประเทศแคนาดาตั้งอยู่ตอนบนของทวีปอเมริกาเหนือ มีพื้นที่ 9,970,610 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 30.1 ล้านคน ใช้ภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาราชการ เมืองหลวง คือ กรุงออตตาวา

ระบบการปกครองของแคนาดาเป็นแบบสมาพันธ์ (Confederation) โดยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 มณฑล (Provinces) และ 2 เขตการปกครอง (Territories) โดยแต่ละมณฑลมีนายกรัฐมนตรี (Premier) เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร ประมุขของประเทศได้แก่ สมเด็จพระนางเจ้าอลิซาเบธที่ 2 โดยทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการ (Governor General) ตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรีแคนาดา ดำรงตำแหน่งวาระละ 5 ปี ผู้สำเร็จราชการคนปัจจุบันคือ The Right Honourable Romeo Leblanc และแต่ละมณฑลจะมีผู้สำเร็จราชการ (Lieutenant Governor General) ประจำด้วย นายกรัฐมนตรีแคนาดาคนปัจจุบันคือ The Right Honourable Jean Cretien

รัฐสภาของแคนาดามีชื่อว่า "รัฐสภา" (Parliament) เป็นระบบสองสภา ประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร (House of Commons) และวุฒิสภา (Senate)

สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 301 คน มาจากการเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว (single - member constituency) โดยผู้ได้รับคะแนนเสียงข้างมากจะได้รับเลือกเป็นผู้แทน การออกเสียงเลือกตั้งเป็นไปโดยอิสระ ไม่มีการบังคับ พลเมืองแคนาดาที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และสมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีวาระการดำรงตำแหน่ง 5 ปี สภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่ออกกฎหมายและตรวจสอบการดำเนินนโยบายของฝ่ายบริหาร ประธานสภาผู้แทนราษฎรคนปัจจุบันคือ นาย Gilbert Parent

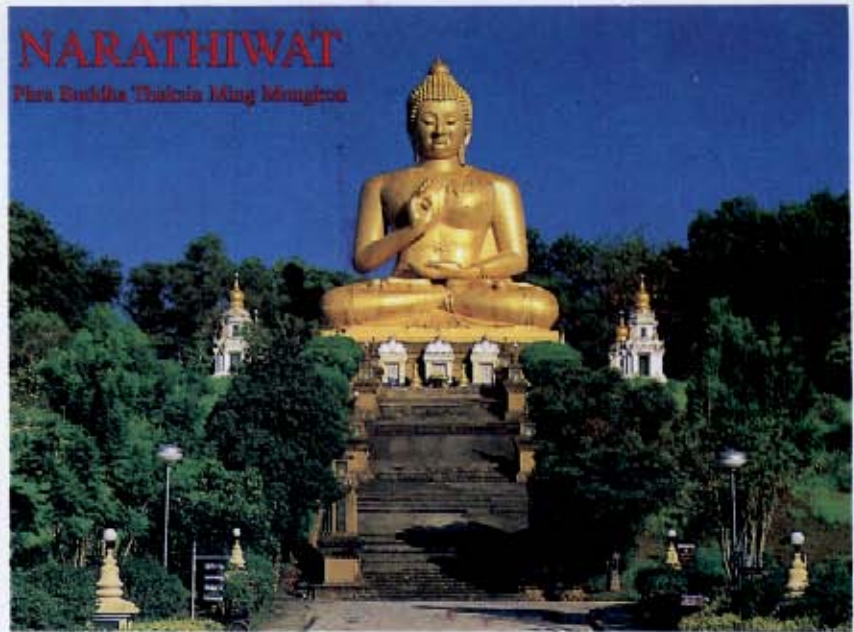
วุฒิสภาประกอบด้วย สมาชิกจำนวน 104 คน มาจากการแต่งตั้งโดยผู้สำเร็จราชการ ตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี โดยมีการจัดสรรที่นั่งในมณฑลต่าง ๆ วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภาที่ดำรงตำแหน่งก่อนเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2508 จะอยู่ในตำแหน่งตลอดชีวิต และสมาชิกที่ดำรงตำแหน่งหลังเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2508 จะอยู่ในตำแหน่งจนกระทั่งเกษียณอายุ 75 วุฒิสภามีอำนาจในการกลั่นกรองกฎหมาย โดยผู้ที่มีสิทธิได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาจะต้องมีอายุ 30 ปีขึ้นไป และประธานวุฒิสภาคนปัจจุบัน คือ นาย Gildas Molgat

พรรคการเมืองของแคนาดาที่สำคัญ มี 5 พรรค ได้แก่ พรรค Liberal (LP) (โดยมี นาย Jean Cretien เป็นหัวหน้าพรรค) พรรค Progressive Conservative (PC) พรรค New Democratic (NDP) พรรค Bloc Quebecois (ซึ่งมีความคิดหลักคือการแบ่งแยกมณฑล Quebec ออกจากแคนาดา) และพรรค Reform

อนึ่ง รูปแบบการปกครองแบบสมาพันธ์ของแคนาดามีลักษณะพิเศษแตกต่างจากประเทศอื่น คือ เป็นการปกครองที่มีลักษณะการแบ่งแยกอำนาจระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลมณฑลต่าง ๆ ซึ่งรัฐธรรมนูญแคนาดามีได้ระบุอย่างชัดเจนถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลมณฑลต่าง ๆ ในทางปฏิบัติ การใช้อำนาจบริหารโดยรัฐบาลกลางและรัฐบาลมณฑลมีความเกี่ยวโยงกันในหลายระดับ โดยเฉพาะด้านการศึกษา สังคม และการเก็บภาษี โดยมีทั้งที่แบ่งแยกและการใช้อำนาจร่วมกัน ในบางครั้งการใช้อำนาจของแต่ละฝ่ายมีความคาบเกี่ยวกันถึงขั้นลูกล้าอำนาจของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งต้องให้อำนาจศาลสูงเพื่อตัดสิน **III**

1. พระพุทธทักษิณมิ่งมงคล วัดเขาทอง จ.นราธิวาส
- 2-3. ดอกไม้บานาพันธุ์ ของโครงการหลวง
4. ปราสาทหินพิมาย จ.นครราชสีมา
5. หมู่เกาะอ่างทอง จ.สุราษฎร์ธานี

a
m
a
z
i
n
g
1998
T
H
A
I
L
A
N
D
1999

รัฐสภาประเทศแคนาดา

'สภารัฐสภา' เป็นวารสารฉบับรายเดือน

จัดพิมพ์เผยแพร่เป็นอภินันทนาการโดยสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

หากต้องการข้อมูล ข้อเสนอแนะหรือคำถามใด ๆ เกี่ยวกับรัฐสภาหรือรัฐสภา

กรุณาติดต่อ : ฝ่ายสารสนเทศ กองการประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ถนนอุทองใน

ตุลิต กท 10300 โทร. 244 - 1557 - 60

พิมพ์ที่กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา โทร. 244 - 1741